

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADOK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart”

Siguranța trebuitoare economiei

Frământările politicii internaționale din cei
din urmă ani se resimt adânc în viața economică
a tuturor, mai sau mic, mai apropiați de foca-
rul acestor frământări.

Teama de ce poate aduce viitorul și simț-
mântul obștesc de nesiguranță impun tuturor gu-
vernelor neobișnuite jertfe bănești pentru spo-
rirea grabnică a înarmărilor. Dar aceste sacrifi-
cii pentru înarmare, chiar dacă dau o clipă ilu-
zia prisosului de muncă și a activității producti-
ve, nu pot aduce, cu adevărat, înbunătățirea stă-
rii economice. E sigur că asemenea cheltuieli în-
seamnă consumație și pagubă, pentru fiecare avu-
ție națională, spre deosebire de toate celelalte
cheltuieli sau pentru producția care e un spor de
bogăție.

Experiența dela 1914—1918 a dovedit că un
război, chiar victorios, e o afacere proastă. Pacea
singură, folosită cu muncă stăruitoare, su pre-
vedere și economie, numai ea poate fi binefăc-
toare oricărui popor, ca și întregii omeniri.

Dar fiindcă vorbim despre nevoia de sigu-
ranță pentru progresul economiei, se cuvine să
facem partea cuvenită spiritului de prevedere al
cetățenilor și al guvernanților.

Cei dintâi trebuie să înțeleagă că, în fră-
mântările politicii internaționale care s-ar putea
sfârși prin izbucnirea războiului, rolul prevederii
prin abținerea la particularilor este foarte re-
dus, aproape până la zero. Oricâte măsuri de
chibzuire prevedere am lua individual, riscuri-
le și pagubele unui război, pentru averea și chiar
pentru viața noastră, nu pot fi înălțurate sau
reduse decât într-o proporție neînsemnată.

În schimb, paguba e sigură și neînchipuit de
mare prin abținerea exagerată pe care o pro-
voacă teama de evenimente ce s'ar mai putea
desfășura.

E nevoie să-și spună, fiecare, că războiul po-
te fi cu puțință și de neînălțurat, ca un cutremur
de pământ sau ca o inundație grozavă, pe care
le îndurăm fără a le putea împiedeca; dar, în
speranța că va fi evitat, se cuvine să ne vedem
de munca și de preocupările noastre obișnuite. E
nevoie de oarecare resemnare sau de fatalism din
partea cetățenilor în fața primejiei de război,
cu condiția ca, fiecare, să-și impună liniștea și
stăpânirea pentru activitatea obișnuită din vre-
muri normale.

Situația e cu totul deosebită pentru cei cari
dețin posturi de răspundere în Stat și sunt datori
să ia măsurile de prevedere și de siguranță pent-
ru ființa Statului. Pentru aceștia, într'adevăr,
vremurile sunt foarte grele și liniștea lor e de-
parte de a se putea dobândi, prin resemnarea
sau fatalism. Cetățenii trebuie să și spună că au
datoria să lucreze ca în timpuri liniștite, fără
să se lase influențați de neliniștea ce plutește în
văzduhul politicii internaționale și mai ales, fără
să facă nimic din ceea ce ar spori greutatea
foarte mari, în aceste ceasuri, ale conducătorilor
cari au să facă tot ce este omeneste cu puțință
pentru păstrarea păcii.

Dorind păstrarea păcii potrivit intereselor
firești ale tuturor, să ne spunem că, până la
urmă, nu va fi război și să ne purtăm, cu toții,
așa fel încât economia să sufere cât mai puțin
de urmările simtământului de nesiguranță lă-
sând pe seama guvernanților răspunzători sar-
cina măsurilor de siguranță colectivă în vedea
războiului. Aceasta e singura purtare cuminte,
înțelegătoare și potrivită intereselor obștesci din
partea tuturor cetățenilor: să lucreze ca în vre-

A șékely iparosok nagy lelkesedéssel fogadták a magyar iparosság országos megszervezésének tervét

Teleki Ádám gróf körutja a șékely városokban. Általános helyesléssel
csatlakoztak az iparosvezérek a szervezkedés munkájához.

A Magyar Népközösség keretében beindí-
tott iparos szervezkedés, amiről már több alka-
lommal beszámoltunk, a siker teljes jegyében fo-
lyik. A magyar iparosság megértette e kérdés
fontosságát és ma már az érdekeltek sürgetik
a legjobban, hogy az Iparosok Országos Szer-
vezete minél előbb megvalósuljon és munkáját
megkezdje.

Az ipari ügyek vezetője, gróf Teleki Ádám,
a szervezési munkálatokat a legnagyobb szak-
értelemmel végzi és azok most már gyors litem-
ben is haladnak, úgyhogy rövidesen Erdély csak-
nem minden számottevő ipari városában meg-
lesznek az egyesület keretei.

Teleki Ádám a múlt hét folyamán a șékely-
földi városokat látogatta meg, ahol az iparos-
ság a legnagyobb lelkesedéssel fogadta úgy Te-
leki Ádámot, mint az eszme megvalósításának
célját.

Teleki Ádám első állomása Segesvár volt.
Ezután Székelykeresztúrt kereste fel, ahol dr.
Ferenczy Pállal és dr. Gyarmathy Dezsővel be-
szélte meg az előkészítési terveket. Székely-
udvarhelyen szintén nagyobb értekezlet volt, a
melyen az iparosvezetők közül Csiky Albert, Ko-
váts Elek, Bartók Lajos, Gyarmathy István és
még többen vettek részt. Teleki Ádám ismer-
tette az iparosság országos megszervezésének
tervét.

A șékelyudvarhelyi iparosság vezetői az
ügyet magukévé tették olyképpen, hogy azt
közlik az összes szakmabeli vezetőkkel és en-
nek alapján közös egyetértéssel fogják ki-
jelölni azokat a vezetőket, akik az ügyek vite-
lét irányítani fogják.

Háromszékvármegyében Sepsiszentgyör-
gyön volt népes iparosösszejövétel, ahol a kö-

vetkező iparosvezetők jöttek össze: Gombos Jó-
zsef alelnök, Dakó István, Szigyártó Béla, Bács
János, Bálinth Gábor, Szabó Sándor, Nagy Sán-
dor, Szász Imre, Izsák István, Orándt Gyula,
Bálinth Lajos, Incze Ferenc, Szép Mihály és
Incze Árpád titkár.

Teleki Ádám az egybegyűlt iparosság előtt
részletesen ismertette azt a célt, hogy miért kell
a magyar iparosságot egy táborba tömöríteni.
Kiemelte azt, hogy

ha a magyar iparosság megakarja védeni
gazdasági érdekeit, akkor az ittélő hatvan-
ezer magyar iparosnak egy országos szerve-
zetbe kell tömörülnie.

Ezután az iparostanonciskolák és otthonok
megvalósítását ismertette Teleki Ádám, majd a
bevezetendő szaktanfolyamok, szakkiállítások és
más ipari támogatások kérdéseivel foglalkozott.

Az iparosság részéről Gombos József ipa-
rosotthoni alelnök adta elő a sepsiszentgyörgyi
iparosság kívánságait, amelyekre Teleki Ádám
külön-külön adott szakfelvilágosításokat.

LELKES HATÁROZAT SEPSISZENT-
GYÖRGYÖN

Az általános kérdések letárgyalása után az
iparosság megvitatta a kérdéses ügyeket.
Gombos József szép beszéd keretében jelentette
be azt, hogy

Sepsiszentgyörgy magyar iparossága a leg-
nagyobb örömmel és lelkesedéssel veszi tu-
domásul az Országos Iparos Egyesület
megszervezését és megvalósítását, melynek
munkájában a legaktívabban résztvesz és
tőle telhetőleg anyagilag is támogatni fogja.

Teleki Ádám még bejelentette azt, hogy Szabó
Béni éppen most dolgozik az országos iparos-
szervezet alapszabályain, amely rövidesen el is
fog készülni és így az iparosság munkáját meg
is kezdeni.

A szentgyörgyi iparosság arra kérte Teleki
Ádámot, hogy amikor az új alapszabály elkészül,
azt nekik is küldjék meg, hogy egy iparosgyűlés
keretében ők is megvitathassák azt.

MEGBESZÉLÉSEK CSIKSZEREDÁN

Csikszereda magyar iparossága is nagy lel-
kesedéssel fogadta Teleki Ádámot, ahol Vécsey
Gyula iparosvezetővel és még több iparossal
folytatott megbeszéléseket, akik a legnagyobb
örömmel vették tudomásul az iparosság országos
megszervezését.

Általában megállapíthatjuk azt, hogy a szé-
kelyföldi körut alkalmával az iparosság vezetői-
nek véleménye az volt, hogy a szervezkedés fel-
tétlen szükséges és sürgős is, mert ipari érde-
keiket csak ezen az úton tudják megvédeni és
előre vinni.

Május 31-ig meghosszabbították a gáz- álarcok megrendelésének határidejét

A kereskedelmi és iparkamara hivatalosan
közli: A légügyi és tengerészeti minisztérium
kedvezően intézte el a kereskedelmi és ipar-
kamara kérelmét a Kamarák Szövetsége útján
az iparkamarához érkezett távirat szerint a gáz-
álarcok megrendelésének határidejét 1939. évi
május hó 31-ikéig meghosszabbította.

muri de pace și cu speranțe de pace lăsând nu-
mai guvernanților sarcina măsurilor de război.

Muncind și producând neturburați, ca în
timpuri liniștite, cetățenii vor da cea mai pre-

țioasă colaborare morală și materială guver-
nanților, cari se străduiesc să prevină și, la ne-
voie absolută, să înfrunte grozava încercare a
războiului.

A kereskedelmi és iparkamarák új illeték-szabályzata

A nemzetgazdasági minisztérium egységesen és minden kamarára vonatkozólag megállapítja a kereskedelmi és iparkamarák új díjszabását. Ezek a díjak maximális díjak, amelyeknél többet a kamara a felektől nem kérhet, de kevesebbet joga van megszabni. Az illetékek a következők:

Az információk illetékai:

Kimutatás (cégkivonat) a kereskedőkről és iparosokról 50 lei. Egyszerű kereskedelmi információ amelyben fel van tüntetve az embléma, a cég, a lakhely és az üzletág, 150 lei. Kereskedelmi információk cégjegyzésekről 100 lei.

Társaság alapításánál a társasági tőke két ezrelékét kell illetékképpen befizetni, de legalább 1000 lei. Vám és szállítási irodák, ha egyéni cég formájában alakulnak, 1000 lei illetéket fizetnek, ha közkereseti vagy betéti társaságok, 1500 lei, a részvénytársaságok 3000 lei.

Italmérések bejegyzése:

Italmérési vállalatok alapítása alkalmával a következő illetékek fizetendők a kamaráknak:

a) Bor és sör nagykereskedelmi cégek falun 500 lei, városokban 1000 lei. b) Bor és sör detail-üzletek falvakban 250 lei, városokban 500 lei; c) Mindenféle szeszestál nagykereskedői cégek falun 2000 lei, városokban 3000 lei, d) Ugyanez detailban falun 1500 lei, városban 2500 lei. e) Bor- és sörmérés helyiségváltoztatása alkalmával 300 lei a bejegyzési illeték. f) Mindenféle más szeszestál kimérés megváltoztatása esetén az illeték 600 lei. g) Gyógyfürdő vagy üdülőhelyen az ideiglenes italmérési engedély illetéke 1000 lei.

Cégbejegyzési illetékek:

Kereskedelmi és ipari cégek bejegyzése alkalmával a kamarák véleményezéséért a következő illetékeket kell fizetni: a) Egyéni cégeknél falun 300 lei, városokban 600 lei. b) Közkereseti vagy betéti társaság bejegyzésénél falun 600 lei, városokban 1000 lei. c) részvénytársaságok alakításánál 1500 lei. d) Kisipari üzemek alakítása esetén az illeték 300 lei. e) Nagyipari üze-

Szatmáron a kereskedőknek és iparosoknak nem kell lakbérilletéket fizetniük

A szatmári városházán hétfőn reggel megkezdődött a lakbér-illetékre vonatkozó adóvallomások benyújtása. Az adóvallomásokat a háztulajdonos, vagy megbízottja tölti ki, megjelölve bennük, hogy egyes lakók mennyi bért fizetnek. Egyelőre csak

AZ ANYÓS.

— Mond leányom, miért akar elválni tőleg az urad?

— Miattad, mama.

— Oh a gyalázatos. És azt hiszi, hogy én hoznám meg.

— Kedvezmény a pontos adófizetőnek. Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja a kereskedőkhöz tartozó iparosok és kereskedők figyelmét arra a közzétételre, hogy a pénzügyi eljárás egyesítéséről szóló törvény rendelkezései értelmében azok az adófizetők, akik negyedévi adójukat a negyedév első 45 napjában teljesen kifizetik, 5% kedvezményben részesülnek; azok pedig, akik egész évi adójukat az első negyedéven belül kiegyenlítik, 7% kedvezményt kapnak.

mek alapításánál az illeték 1000 lei. f) Kisipari engedélyek illetéke 250 lei. g) Nagyipari engedélyeké 500 lei. h) „Udvari szállító” cím bejegyzésének illetéke 2000 lei. i) Végárusítások engedélyezése: egyéni cégeknél 500 lei, betéti és közkereseti társaságoknál 1000 lei, részvénytársaságoknál 2000 lei. Más véleményezések díja 500 lei.

Kamarai bizonylatok illetékai:

Származási igazolvány: a) áruk után fél ezrelék, de legkevesebb 150 lei. b) Nagy állatok után darabonként 4 lei, c) Kis állatok után darabonként 2 lei.

Vegyelemzési és szakértői igazolványokért az áruk értékének félezrelékét kell fizetni, de legkevesebb 100 lei, ezenkívül a szakértők honoráriumának egynegyed részét.

Valuta árfolyamokról szóló igazolvány illetéke 100 lei. Piaci árakról szóló igazolvány illetéke 200 lei. Utlevél elnyeréséhez szükséges igazolvány illetéke 200 lei.

Cég működéséről és fennállásáról szóló bizonyítvány illetéke 150 lei.

keves háztulajdonos jelentkezett, jöhetnek a határidő mindössze 15 nap. A határidő elkezdte után a városi adóhivatali közegek hivatalból állapítják meg a lakbér-illetéket, amellyel közvetlenül a lakók lesznek megterhelve, míg a mulasztás miatt a háztulajdonost az illeték háromszorosával büntetik.

Négyezer lei évi bérig nem kell lakbér-illetéket fizetni. A lakosság szegényebb rétege tehát mentes a lakbér-illeték fizetése alól. A deklaráción azonban öket is szerepeltetni kell. 4001—8000 lei évi bérig a lakbér-illeték a bérösszeg 1 százaléka.

8001 leitől 12.000 leig 2 százalék fizetendő.

Mindazok a kereskedők és iparosok, akik helyiségeik után üzletbértaxát fizetnek a városnak, mentesülnek a lakbér-illeték fizetése alól.

A háztulajdonosnak azonban valamennyi lakóját, így a kereskedőket és iparosokat is fel kell az adóvallomásában tüntetnie. Ilyen esetekre az adóhivatal figyelemmel lesz és el fogja kerülni a kettős megadóztatást. Ha ennek ellenére valamelyik kereskedő, vagy iparosra a város lakbérilletéket vetne ki, azt meg kell fellebbeznie és a város törőlni fogja. A terv szerint egyes kategóriák: hadi-övezetek és hadirokkantak a lakbérilleték felét fizetik.

Tanulóknak, gyakorlatról szóló bizonyítvány illetéke 20 lei.

Naturalizálás céljából kiállított bizonyítvány illetéke 1000 lei.

Árutulajdonjogot igazoló bizonyítvány illetéke 200 lei. Más igazolványoké 250 lei. Igazolvány másolatok illetéke 100 lei.

Gyári márkák bejegyzéséért nagyiparosok 500 lei, kisiparosok 100 lei bejegyzési illetéket fizetnek. Kivonat a gyári márkák regiszteréből 100 lei.

Láttamozási díjak:

Számlák láttamozási díja 0.2 ezrelék, de legkevesebb 50 lei. Kereskedelmi könyvek származási és parafálási díja laponként 1 leu. Kereskedelmi könyvek láttamozási díja könyvenként: a) egyéni cégeknél 35 lei, b) társas cégeknél 50 lei.

Megjegyezzük, hogy ezek az illetékek teljesen függetlenek a kincstárnak fizetendő pénzügyi, repülőbéllyeg illetékektől, italmérési engedélyek külön illetékeitől, stb., amelyeket természetesen külön meg kell fizetni.

Aranylányér

Irta PAJZS ELEMÉR

1.

„Dobrik ur, ne kaparjon!” „Dobrik ur, mozgás!” „Dobrik ur, vigye odább dohányaszagát új-ját!” Minek ezt tovább hallgatni? Nem okosabb, ha felhagy az iparral és lemegy vidékre? Van egy háza, valami kis földje is, mért turkáljon holta napjáig idegen fejeket?

Vadásznak, borbélynak ne reszkessen a kezét!... Mokcsay urat például úgy megvágta, alig tudta elállítani a vérzést. Máskor is elcsuszott, már a kése, de ilyen kutyául még inaskorában se. Nagy, hosszú tápasszal ment Mokcsay ur a randevura, ha akarta azt is mondhatta a kis nőnek, hogy párba-jozott.

Isten veled, műhely!

Mikor az ügynök elhozta az írást, egyenesebbre pöccent a dereka. Hát még amikor a vevővel parolázott!... Könnyűnek, sulytalannak érezte magát, repülni tudott volna, mint a levegőbe fújt pity-pang. Ötvenöt vagy, Gyula, eleget hajlongtál, nyájaskodtál!

2.

Nagyokat aludt, hosszukat, finomakat. Fát aprított a konyhára, tisztogatta a baromfiolat, öntözte a kiskertet. A szőlőhegy oldalában egy virítottak a fehér-falu préházak, mint a gomblyukban a virág. Akinek ennyi a komája, cimborája, az hamar kitanulja őket belülről is!

Ház a Nagy uccán, takarékönyv a szőlőföldökben, csuda az, ahogyan a módos polgárt odahaza megsüvegelik!... Hanem azért mégse úgy esett ki, ahogy tudatlanságában kicirkalmazta. Az első hetekben még csak elvált valahogy: mászkált a réteken, horgászni járt a folyóra, de aztán megnyultak a napok. Reggeli után az ebédet leste, ebéd után a vacsorát, nem találta a helyét, no. Olyanformán izgett-mozgott, mint akinek nyiratkodás után hajmaradt a gallérjában. Hasztalan nyitlak a violák, hasztalan csattogott a fülemile, se ebben, se abban nem tellett öröme.

— Gyere, Márka, megfésüllek!

Márka álmélkodva csapta össze a kezét, amikor a tükörben meglátta magát.

Dobrik remekelt. Jóformán mindennap új és új frizurát épített a nővére hajából.

— Bolond vagy, Gyula! Hagyjál mári!... Azt hiszed, semmi más dolgom nincsen!

Van, aki pasziánszot rak, ha elunja magát, van aki a szivarja karikáit nézi.

3.

Lajos bácsi vidáman élt. Mikor meghalt, Dobrik felutazott az örökségért. Örökség? Bajosan lehet annak mondani, ami megmaradt, utána, más szót kell rá kitalálni. Az utiköltség és a szálloda azért talán kitelik belőle. Legalább eszik egy szép adag csontost ecetesformával, odahaza ugye jut hozzá az ilyemmihez. „Se sóvány ne legyen, se kővér, mondja meg, Józsi, hogy nekem lesz!”

Ha már odafönt van, megkeresi az utódot, jó cimborá, egyleti ismeretség, nem is lenne szép, ha elkerülne.

Ki csodálja, hogy rövidebbeket lélegzik, amikor az ismerős kilincse ráteszi a kezét?

— Nézd csak, a Gyula!... Há te hogy kerül szíved, Gyula?

Ha brummogó medve lett is vidéken, itt egy szeriben hegyesedik a bajsa. Hozat is mingyárt az inással egy jó forró kávét a kávémérésből: „Két pasztránával, kisöcsém, de nehogy égetteket válassz!”

Várszegen nincsen pasztrána, de ezt nem mondja el, titokban tartja, mintha a saját szégyene lenne. A fogason újságok, a tükrök alatt csillogó üvegek, szikrázó nikkelkupakok. Most lép be éppen a gözmosóda kifutója és rakja ki a tiszta kendőket a fűleskosárból.

Dobrik nagyokat nyel, pedig a pasztrának emlékeit csak néhány morzsa idézi és a cukormaradékot is összekotorja már a kávécsésze aljáról.

— No, mi van, Feri? Hogy vagyunk, Feri?

— Nyüglődünk, veszdődünk, barátom! Nem könnyű máma az iparoségnak!... Te vagy az okos!

— Lehet! — mondja és széles, nevető szájjal meséli a jódoigát. A szőlőhegyet és a violákat. A jó puha ágyat és a horgászást. Se nyitás, se zá-

rás. Egy belvárosi szalonnát se cserélne, ahol hal segéd szappanoz!

Esteledik. Az inas felcsavarja a villanyt. Fénylenek a tükrök, csillognak az üvegek. Dobrik Várszegre gondol, az özvegyasszony nővére, aki most ludat töm, udvart söpör.

— No, szervusz, Feri!

Beül a kávéházba, megrendeli a csonthúst.

— Se sóvány ne legyen, se kővér. Mondja meg, Józsi, hogy nekem lesz!

4.

Másnap korán ébred. Amikor a közjegyzőnél végzett, megnézi az óráját. A vonatja csak ebéd után indul.

— Jó napot, Dobrik ur! — köszönti a sarki gyümölcsös.

Mancika is rámosolyog a tisztítóintézet filé-függönye mögül.

— Megint itt vagyok, cimborá, nem dobos ki?

— Állít be a műhelybe.

Az inas haját söpör, a főnök és a segéd bo-

rotválnak. Dobrik leül a kis kerek székre, forgatja a színházi képeslapot, de a szeme nem a képeken van. A fogason egy facér köpeny lóg, azt nézi, a köpenyt. Egyszerű köpeny, nincsen különös szabása, kis üzletben, áruházban, mindenhol készen kapni az ilyen.

Ebéd után megint ott van a műhelyben.

— Csak egy percre!... — mondja vörösen.

— Jó, hogy jössz! — örvendezik a cimborá.

— Ha nincs jobb dolgod, itt maradhatasz egy órá hosszát. Nekem át kéne ugrani ide a sarki kávéházba, egy illető mindenáron be akar mutatni valami özvegyet!

Pereze, hogy ottmarad. Este is indul a vonat. Másnap is.

Leül a kis kerek székre, amelyik a fogason szemben van, rázza a térdét, hallgatja a kanarit és farkasszemét néz a köpenyre. Aztán a karja egyszerre csak elindul a fogas felé. Fogdossa a köpenyt, tapogatja a szövétét.

A segéd megéhezett, kimegy, mondja, vessz valamit a hentesnél.

Engedélyezte a munkaügyi minisztérium az aradi és temesvári római katolikus tanonciskola működését

Arad magyarságának egyik rendkívül fontos problémája nyert elintéztést a munkaügyi minisztérium közelmúlt napokban megérkezett rendelkezésével.

Hónapokkal ezelőtt megemlékestünk az aradi római katolikus egyházközség közgyűlésének azon határozatáról, amelynek értelmében a munkaügyi minisztériumhoz kérvényt intéz azzal a céllal, hogy engedélyezze Aradon magyar nyelvű tanonciskola létesítését. Ez a kérdés az itteni magyar munkás és iparos utánpótlás szempontjából életbevágó fontossággal bír. Az 1936-ban életbe lépett ipartörvény értelmében ugyanis csak azok az inasok kaphatnak képzést, illetve munkakönyvet, és tekinthetők képesített szakmunkásoknak, akik inasiskolát is végeztek.

Az állami inasiskolában viszont a jelentkezett inasok számára nem volt elegendő hely és többször volt évenként azoknak az inasoknak a száma, akiket az inasiskolába helyhiány miatt már nem vehettek fel és akik ennek következtében inasiskolai képzettől nélkül maradtak, ami viszont azt vonta maga után, hogy hába tanulták ki szakmájukat, képesítési irathoz nem juthattak.

A kimaradt inasok között nagy számban voltak kisebbségi, ami komolyan veszélyeztette a kisebbségi munkások és iparosok utánpótlását.

Az említett 1936 évi ipartörvény módot ad az egyházaknak arra, hogy külön munkaügyi miniszteri rendelettel saját költségükre inasiskolákat és inasotthonokat tartassanak fenn. Ennek a rendelkezésnek alapján adta be az aradi római katolikus egyházközség kérvényét a munkaügyi minisztériumhoz. Ismételt közbenjárás után a minisztériumtól végre megérkezett a kedvező válasz, amely

engedélyt ad arra, hogy az aradi római katolikus egyházközség magyar inasiskolát tartson fenn.

Az engedély értelmében az inasiskolában a román nyelven kívül románul kell tanítani az úgynevezett nemzeti tárgyakat, így a földrajzot és a történelmet is. Az engedély feltételei között az is szerepel, hogy ezeket a tárgyakat etnikai román tanárok tanítsák. Az utóbbi intézkedéssel kapcsolatban a római katolikus egyházközség a temesvári püspökség útján felterjesztést intézett a minisztériumhoz, amelytől azt kérte, hogy ezeket a tárgyakat is magyar tanárok taníthassák. A kérés indoklásában az egyházközség kifejti, hogy a külön román tanárok alkalmazása az egyházközség számára jelentős költségterhet jelentene, ami lényegesen megnehezítené az intézmény fenntartását. Az eredeti tervek szerint ugyanis az inasiskolában az aradi római katolikus gimnázium tanárai tanítanak, akik amúgy is az egyházközség alkalmazottai és így módon a tantestülettel kapcsolatos kiadások az inasiskola fenntartásánál minimálisak lennének.

A fenti kérés elintézésétől függetlenül azonban az egyházközség megkezdte az inasiskola létesítésére vonatkozó előmunkálatokat.

A fenti kérés elintézésétől függetlenül azonban az egyházközség megkezdte az inasiskola létesítésére vonatkozó előmunkálatokat.

A kolozsvári husipar válsága

Kolozsvár város élmezőjének biztosítására és az esetleges áruzsora letörésére a városvezetőség szigorú intézkedéseket fogantatott. A hivatalos ármegállapítás ellen a kolozsvári mészárosok testlete fellebbezéssel élt az arra kérésre a városi tanácsot, hogy egyes húsfélék árait, a nehéz és drága beszerzési viszonyoknak tekintetbevételevel, 2-8 lejjel emelje. A kérelmet a városvezetőség elutasította. Ilyen körülmények között a kolozsvári husiparosok lehetőleg tartózkodtak a kövér marha vásárlástól, mert a felhajtásra kerülő állatok nagyrészt a megnövekedett katonaság vásárolta össze, más részről pedig a hadügyi kormányzat úgy intézkedett, hogy a 16 kg-on felüli állatbőrt a mészárosok kötelesek beszolgáltatni a hivatalból megállapított 40, illetőleg a tarka marhánál 42 lejes kilónkénti ár mellett.

A hús- és bőrpari nehézségekkel kapcsolatban Török Árpád, a kolozsvári Husipari Szövetség és Nyersbőr Szövetség elnöke az alábbi nyilatkozatot adta:

— A helyzet az, hogy az emelkedő fogyasztás miatt a szerdai kolozsvári állatvásárláson a kövér marha élősfű ára kilónként 16 leire emelkedett. Természetesen elsőosztályú húsanagról beszélünk, mert a gyengébb minőségű állatokat a katonaság vásárolja össze. A legutóbbi események következtében a 16

az aradi magyar inasiskola október hónapban nyílik meg.

A fenti kérdéssel kapcsolatban közöljük, hogy a beiratkozni szándékozók az egyházközség irodájában (Ioan Calvin ucc 22. sz.) jelentkezhetnek délelőtt 9 és 1 óra között iskolai bizonyítványukkal. A jelentkezés május elsejéig tart, szükség esteén azonban még május első napjaiban is elfogadják jelentkezéseket. A tanonc akadályoztatás esetén a szülő, vagy hozzátartozó is jelentkezhet, ha az illető személyes adatai pontos ismeretűnek bírtokában van.

A nagyfontosságú új intézményre, valamint a jelentkezésre külön is felhívjuk az aradi iparosok figyelmét, azzal, hogy ezek haladéktalanul gondoskodjanak inasiskolájuk idejében történő jelentkezéséről.

Itt írjuk meg egyébként, hogy a minisztérium a temesvári katolikus tanonciskola működését is engedélyezte.

kilogramon felüli állatbőröket — az eddigi 54 lejes ár helyett — kilónként 40-42 leiben kell átadnunk a Dermata üzemnek, mely a bőrt — további intézkedésig — lesózva tartja. A mai helyzetről a kolozsvári husiparra hármas nehézség hármas, mert egyrészt az állatárak emelkedtek, másrészt a városvezetőség maximált, végül pedig a harmadik oldalról a nyersbőr 12 lejes árcsökkenése miatt a kolozsvári mészárosnak minden levágott állatnál 450-500 lei vesztesége volt a bőr értékesítésénél. Teljes lesz a kép, ha hozzátesszük, hogy a marhabőr monopolizálása miatt Nyersbőr Szövetkeztünk tevékenysége is megbénult. Papíron nem láttam, de szerdán úgy értesültünk, hogy a hadügyi minisztérium ezentúl csak a termelt nyersbőr 60 százalékát tartja fenn magának és a további 40 százalékot átadja a szabadkereskedelemtnek. Ez mindenestre enyhíti a helyzetet, de szövetkeztünk forgalma így is a felére csökken.

— Eltekintve ezentől a nehézségektől, a kibővített kolozsvári vágóhíd sem felel meg mindenben a következményeknek. A hűtőberendezések ugyan kifogástalanok, de a husipari üzemek részére nincsenek megfelelő istállók, a levágásra behajtott állatok tartására. Emiatt az állatokat a vásárról azonnal a vágótermekbe kell hajtatunk és szó sem lehet arról, hogy élőállatot tartalékoljunk.

A személyzeti adó kiszámítása

Az adómentes létminimumot a fizikai kézimunkások élvezték eddig, mint annak a költségnek ellenértéke fejében, amely szükséges volt számukra jövedelmük eléréséhez.

Az új törvény most ezt az adómentes létminimumot úgy rendszeresítette, hogy a munkalap adómentes adójának kivételével az adómentes és elementáris adót leszállította a következő százalékokkal:

Havi 2000 lei jövedelemig az adóból 75%-ot vonnak le, 3000 leiig 65%-ot, 400 leiig 50%-ot, 6000 leiig 40%-ot, 8000 leiig 30%-ot, 10.000 leiig 20%-ot, 10.000 lein felül pedig 10%-ot.

Az adó és adómentes adó azonban nem lehet kisebb, mint havi 5 lei.

Ezt a kedvezményt a törvény csakis a fizetéssel alkalmazott kézimunkások számára engedélyezi. Ebből a kategóriába csakis azok tartoznak, akiknél a kézimunka az általuk teljesített szolgálatuk lényeges elemét képezi, vagyis másszóval, akik főképpen kézimunkával teljesítenek szolgálatot és akiknek felvett javadalmazása nem ellenértéke valamely speciális technikai képzettségnek, amelyet iskolákban, vagy hosszú gyakorlat árán nyert tapasztalatuk útján szereztek meg.

Közömbös tehát, hogy a munkások kvalifikált munkások-e, vagy sem, vagy mesterek, segédek, inasok-e, kézművesek, vagy egyszerű munkások-e, hogy időbért, vagy akkordban dolgoznak-e, ha a fenti feltételeknek megfelelnek, kézimunkásoknak tekintendők.

Nem tekinthetők azonban kézimunkásoknak azok, akik őrzési, felügyeleti, kézbesítési munkálatokat végeznek, kereskedelmi és ipari irodákban tisztviselők helyett vannak alkalmazva, akik személyes szolgálatot teljesítenek akár háztartásban, a sofőrök, kertészek, laboránsok, telefonisták, mesteremberek, mechanikusok, specialisták és technikusok, akár mezőgazdaság, ipar, kereskedelem keretében működnek.

Tekintettel arra, hogy a törvény speciális rendszert léptetett életbe azoknak a költségeknek levonására, amelyek a kézimunkásoknak jö-

vedelmük eléréséhez szükségesek voltak, az e kategóriába tartozó munkások havi fizetéséből nem lehet levonni a javadalmazásnak azt a részét, amely meghaladja a havonkénti 20 napot, hetenként 5 napot, vagy ennek megfelelően a heti, napi, vagy óráteljesítményt.

A kézimunkások adóját tehát ezek szerint a következőképpen kell kiszámítani:

Meg kell állapítani a havi munkabért, összes járulékaikkal együtt. A nyers munkabérből (fizetésből) le kell vonni a biztosítási vagy nyugdíjjárulékot és ekkor megállapítható az a nettó megadóztatandó jövedelem, amely után az adót ki kell vetni. Kivétel csak a munkanap javára fizetendő adómentes adó, amelyet a bruttó jövedelem után kell kiszámítani.

Az ilyen módon előálló eredményből le kell vonni a már fentebb említett egyes kategóriák szerinti létminimumot.

1. példa: A munkás fizetése járulékokkal együtt 1000 lei. Ebből levonandó munkásbiztosítási illetékre 50 lei, marad 950 lei. Ezután ki kell számítani a régi kvóta szerinti adót, mint-hogy a jövedelem kisebb, mint 2000 lei, tehát 75%-ot kell levonni. Ezután a következő eredményt kapjuk:

	Fizetendő adó 75%-os levonással
4%-os állami adó — — — — —	Lei 38 Lei 10
2%-os nemzetvédelmi adó — — — — —	" 19 " 5
0,3%-os útdadó — — — — —	" 3 " 5
0,5%-os munkakam. adó — — — — —	" 5 " 5
Supracota — — — — —	" 6 " 2

Összesen Lei 71 Lei 27

Megjegyzendő, hogy a 4%-os adómentes pótdó adót nem lehet 5 leinél többel leszállítani.

II. példa: A nyers fizetés jövedelem 4050 lei ebből levonandó munkásbiztosítási díj címén 180 lei, a megadóztatandó jövedelem 3870 lei, tehát 4000 leinél kevesebb, az adóból a fenti táblázat szerint 50% vonható le.

Dobrik a fogas elé áll.

— Segítse gyereket! — szól száraz torokkal és a következő pillanatban már rajta is van a köpeny. Járkál a köpenyben fel-alá, beül a borbélyszékbe, kiáll az ajtó elé. Megtapogatja a szivarzsobbe dugott ollót, kistűt és elneveti magát, mint aki a napba néz.

Vendég lép be az iktetbe.

— Borotválás! — mondja.

Dobrik gyámoltalanul, ügyefogyottan néz rá, hol marad ez a segéd. Aztán hirtelen mozdulattal megfordítja a széket a borpárnát.

Pattog a tiszta kendő, ahogy ráz egyet rajta, már ott fehérik a vendég mellén, az esetet kis seprője veri a habot a szappantartóban, már motoz is vele a vendég állán. Perceg a kés, ahogy szedi le a szakállat. Melegviz, szivacs, puder, legyen máskor is szerencsénk!

A segéd visszajön, később Józsi is.

Egy borotválás! — mondja Dobrik és tenyérébe teszi a nikkeleket.

Józsi szeme fényes, biztosan mesélni akar az örvégyről, de Dobrik hebeg valamit: „szervusz, sietek!” és már kint is van az uccán. Levegőt, levegőt!

Járkál a magas, füstös házak között. Egy nyomtatott cédula előtt megáll. „Üzlethelyiség kiadó!” — ez áll a cédulán. A szája is mozog, ahogy elismétli a szöveget.

Most már tisztán lát mindent, olyan tisztán, akárcsak a becsús az elébe tett zálogtárgyat.

Beül egy kávéházba. Szép nők sétálnak el az ablak előtt, de jóformán észre se veszi őket. Az ucca másik felén borbélyműhely áll. A tányért nézi, a szép, sárga aranytányért. Ez az ő napja. Világít és melegít.

— Tintát, papírt! — mondja izgatottan az újsággyereknek.

A tollszár belebukik a tintatartóba. Dobrik körlevelet fogalmaz, amelyben ujonnan megnyitandó üzletét a n. é. közönség szíves pártfogására ajánlja. Előzékeny kiszolgálás, olcsó bérletrendszer.

A violák és kövér ludak maradjanak Máriának.

Csappant az építkezési kedv

Az építkezési idény erdélyszerte meglehetősen visszamaradt, számottevőbb munkálatokra, legalább is a magánosok részéről, alig van kiállítás. Temesvárott például egyetlen emeletes ház építéséről van tudomásunk: Herzog Ádám kért építkezési engedélyt egy négyemeletes házra.

Május és június hónapokban lesz nyitva a Ralea miniszter által kezdeményezett „Munka és Jókedv”-kiállítás

Ralea Mihail munkügyi miniszter kezdeményezésére „A munka és jókedv” szervezet kiállítást rendez, amelyet május és június havában tartanak meg Bucurestiben. A kiállítás nemzetközi lesz és azon 11 ország hasonló szervezete vesz részt. Ezek a szervezetek a munkás szabadidejének célszerű felhasználását szervezik meg. A kiállítás keretében bemutatásra kerül mindaz, amit „A munka és jókedv” szervezetek eddig megvalósítottak. Ezen szervezetek működése sokoldalú, ugyanis részint technikai, amennyiben háziipari, kézimunka, iparművész és hasonló oktatást ad a munkásoknak, másrészt pedig társadalmi téren működik és pihenőhelyeket, népházakat, dalárdákat, népszerű tudományos előadásokat rendez. Ezek a szervezetek sporttérre is működnek és kirándulások rendezésével, sportversenyekkel és higiéniai előadásokkal akarják megoldani a munkásság testnevelését. Az érdekes kiállítás minden bizonnyal nagyszámú közönséget fog vonzani.

Elutasította a központi közigazgatási bíróság az aradi kéményseprőmesterek beadványát

Az aradi kéményseprőmesterek a központi közigazgatási bíróságnál megfellebbezték a város kéményseprési szabályrendeletét. Az utolsó szakaszt, amely szerint a város kizárólagossági jogot élvez a kéményseprés terén, a fellebbezés nyomán megsemmisítette a közigazgatási bíróság. A kéményseprőmesterek nem sokat értek ezzel a döntéssel, mert az utolsó szakaszt megelőző huszonhét szakasz értelmében a város a kéményseprési szolgálatot kötelezően beveszeti az egész város területén. Ez annyit jelent, hogy a háztulajdonosok nem kötelesek a várossal separtetni, a díjat azonban mégis le kell róniuk. A kéményseprők újabb beadvánnyal fordultak a központi közigazgatási bírósághoz, közölték, hogy a város nem hajtotta végre a szabályrendelet módosítását és ezért az egész városi vezetőség eltávolítását kérték. A közigazgatási bíróság elutasította a kéményseprőket és megállapította, hogy a város — a 28. szakasz nélkül — életbeléptette a módosított szabályrendeletet.

Előszűlt a temesvári munkakamara költségvetése

Most készült el a temesvári munkakamara új költségvetése, amelynek végösszege 4.400.000 lei a tavalyi 5.200.000 lejjel szemben. A költségvetést jóváhagyás végett a munkaügyi miniszter elé terjesztették.

Kinevezték a munkavédelmi törvényben előírt bejelentések felülvizsgáló bizottságát

A Hivatalos Lap április 12-i száma közli azt a nemzetgazdasági miniszteri rendeletet, amelylyel a nemzetgazdasági miniszter kinevezte a tartományok bizottságait, melyek a nemzeti munkavédelmi törvénnyel kapcsolatos bejelentéseket vizsgálják felül Erdély és Bánság területén a következő bizottságok működnek: Szamos tartományban Kolozsvár székhellyel: Ing. Constantin Petrovici iparfelügyelő, elnök. Augustin Mazsuchi kereskedelmi felügyelő, alelnök, Aurel Sântion és I. Chirilă munkaügyi vezér-felügyelő. Maros-tartományban Nagyszeben székhellyel: L. Moldoveanu iparfelügyelő, elnök, Silviu Crăciunas, alelnök és A. Gherman munkaügyi felügyelő. Temes-tartományban, a temesvári kerületben: Liviu Faur iparfelügyelő, elnök, Iuliu Ilincea ker. felügyelő, alelnök, dr. R. Secosan és Gh. Botes munkaügyi felügyelő. Az aradi kerületben: Traian Trimbitioni iparfelügyelő, elnök, Brutus Pacuraru, dr. Tiberiu Vuia és O. Pacuraru munkaügyi felügyelő. Bucegi-tartományban, a brassói kerületben: Al. Hassu elnök, dr. N. Gologan, Bujor Teculescu és V. Bediteanu munkaügyi felügyelő. A bizottságok működésüket azonnal megkezdtek.

Az utólagos fizetéssel feladott csomagok

A CFR május 1-től kezdve új vevényeket vezet be a csomagok utólagos fizetésére nézve. A csomagok alatt az útipodgyászok és az árú, vagy élelmiszer-csomagok értendők. Ha a podgyászok vagy élelmiszer-csomagok a vasúti kocsikban voltak elhelyezve, azonban súlyuk vagy terjedelmük meghaladja az előírt méreteket, azokat a CFR személyzete a podgyázkocsikba rakja át. Ha olyan csomagokról van szó, amelyeket tilos a vasúton szállítani, akkor azokat az utassal együtt a legközelebbi állomáson le kell tenni a vonatról. Az állomások utólagos fizetéssel felvesznek csomagokat szállításra a tarifában meghatározott díj mellett, a súlyt azonban be

kell írni a kísérő szelvénybe. Az előírt kezelési díjon kívül még 20 lei taxát kell behajtani minden egyes podgyász vevénynél. Ha olyan állomáson adják fel a csomagot, amely nincs csomagfelvételre berendezve, suprataxát nem kell fizetni. A vevényre 3 lei kincstári és 2 lei repülőbélyeget kell ragasztani, amelyet természetesen a csomag tulajdonosa fizet meg. A csomagok kikészítése alkalomával a címzett a szállítási taxán kívül még 20 lei kezelési taxát is fizet, valamint a kincstári repülő- és statisztikai bélyeg árát is. Ha a vasúti szállításból kizárt árukat tartalmaz a csomag, a taxán kívül még különként 400 lei bírságot is kell fizetni.

A munkabíróság nem hozhat két határozatot ugyanabban az ügyben

Erdekes elvi döntést hozott a temesvári ítélőtábla egy munkabírósági perrel kapcsolatban.

A Schwartz Vilmos-féle aradi textilszövőde 1938. február 12-én nézeteltérésből kifolyólag elbocsátotta Paikert Vilmos nevű műszaki vezetőjét. Paikert 148 ezer lei erejéig pert indított a munkabíróságnál a vállalat ellen, amely megtagadta a végkielégítés kifizetését, azzal az indoklással, hogy Paikert hibásan szerelte fel a gyár egyik szövőszékét és ezzel érzékeny kárt okozott.

A munkabíróság meg is ítélte az összeget és az ügy fellebbezés folytán most a törvényszék előtt van. A vállalat a megítélt összeg biztosítékaképpen az ítélet után 400 ezer lei értékű állami kötvényt helyezett letétbe a pénzügyigazgatóságban. Paikert nem vette figyelembe a letétet és végrehajtást vezetett a megítélt összeg erejéig a vállalat ellen. A munkabíróság azonban, tekintettel arra, hogy a 400 ezer leies letét után Paikert érdekeit biztosítottak láttá, a végrehajtást felfüggesztette. A volt üzemvezető ekkor beadvánnyal fordult a munkabírósághoz és rámutatott arra, hogy munkabírósági ügyekben csupán késpénzbiztosíték helyezhető letétbe, állami kötvény azonban nem. A munkabíróság ekkor újabb határozattal visszatért előbbi döntésére, amelyet hatálytalanított, vagyis Paikert jogot kapott a gyár ellen végrehajtást vezetni.

A munkabíróság második határozata ellen ügyvédje, Butariu Miron dr. útján a szövőde fellebbezést jelentette be a törvényszéknél, azzal az indoklással, hogy a munkabíróság nem hozhat ugyanabban az ügyben két, egymással ellentétes határozatot. A törvényszék helyt adott a fellebbezésnek és a munkabíróság második határozatát hatályon kívül helyezte. Fellebbezés folytán az ügy a temesvári ítélőtáblához került, ahol Paikert jogi képviselője a törvényszéki ítélet megváltoztatását és a végrehajtás jóváhagyását kérte. Ezzel szemben Butariu dr. rámutatott arra, hogy Paikert érdekei biztosítva vannak a letét által.

— Ezzel szemben jogerős végrehajtás esetén, amennyiben a munkabíróság ítéletét a törvényszék megváltoztatja, a gyár nem juthat több pénzhez, miután Paikert csehszlovák, illetve német állampolgár — mondotta az ügyvéd, majd így folytatta:

— A munkabíróság egy ízben kimondotta a végrehajtás felfüggesztését. Második határozatával az előzőt hatálytalanította. A munkabíróság nem hozott két határozatot egy és ugyanabban az ügyben.

A tábla elfogadta az érvelést, jóváhagyta a törvényszék ítéletét és kimondotta, hogy a munkabíróság nem változtathatja meg döntését ugyanabban az ügyben új határozattal.

A könyvvezetési átalány további fenntartását kéri a kiskereskedők egy csoportja

Részletesen ismertettük már a kiskereskedők és kisiparosok könyvvezetési kötelezettségével kapcsolatos intézkedéseket. Mint jelentettük, azok a kisiparosok és kiskereskedők, akik a patenta fixa I—VII. osztályába tartoznak, vagyis évi adóalapjuk nem haladja meg az 50 ezer leit, teljesen mentesülnek a könyvvezetés kötelezettsége alól, míg a többieknek pontosan és szabályszerűen kell vezetniük az üzleti könyveket. Jelentettük azt is, hogy a fűszerkiskereskedők azt kérik, hogy a patenta fixa VIII. osztályán felüli kiskereskedők esetében továbbra is tartsák ér-

vényben az évi 200 leies átalány fizetésének rendszerét, amelynek ellenében mentesülnének a pontos könyvvezetés kötelezettsége alól. Amint most értesülünk, a bucaresti kiskereskedők egy csoportja emlékirattal fordult a pénzügyminiszterhez, akitől azt kérték, hogy azokra a kiskereskedőkre vonatkozóan, akik a patenta fixa VIII—X. osztályába tartoznak, ismét léptessék életbe a 200 leies átalány rendszerét és ennek ellenében mentesítsék őket az alól, hogy pontosan vezessék az üzleti könyveket.

Márciusra visszamenőleg nem kell megfizetni a telemelt személyzeti adót

A pénzügyminisztérium egyenesadó-igazgatósága az 1638—1939. számú körrendelettel a márciusi személyzeti adó fizetésére vonatkozólag a következőképpen intézkedett: „Hivatkozással az 1939. március 31-iki 606.335. számú körrendeletre, értesítjük, hogy az alkalmazottak márciusi fizetésére vonatkozó levonásokat április hó folyamán kell adóban befizetni és az adó a régi törvény szabályai szerint állapítandó meg. Amennyiben a márciusi fizetések után járó adó az egyenesadó-törvény 47. szakaszában megállapított időben fizetettik le, úgy az 1939. április 1-i módosító-törvény rendelkezései ezen személyzeti adóra nézve nem alkalmazandók”. Ebből következik, hogy az április 1-i törvényben látsított

módosítások a márciusi személyzeti adóra nézve csak akkor nyernek alkalmazást, ha ez az adó április végéig nem nyer befizetést. A pénzügyminisztérium e rendelet kiadása után közölte a pénzügyigazgatóságokkal, hogy a személyzeti adókra (impozit de salarii) vonatkozó törvény ama intézkedését, amely szerint a telemelt személyzeti adókat március 1-től visszamenőleg kell kiegyenlíteni, részben megváltoztatták és azt csak április 1-től kezdődően kell az új kvóta szerint fizetni. Azok, akik az újonnan megállapított adót már lefizették, a minisztérium kérésére bonifikációban részesülnek oly módon, hogy az adótöbbletet átírják az április hónapra.

Uj városi illetékek és adók léptek életbe Temesvárott

Az új városi költségvetés egyensúlyozására a város vezetősége új adókat és illetékeket vetett ki a lakosságra. Ezek között első helyen szerepel a lakbérleti adó, amely az effektív lakbér után kulcs szerint négy százalékgig emelkedik. A lakbéradó kivételére és behajtására vonatkozóan a város külön szabályrendeletet dolgozott ki s azt a királyi helytartóság is jóváhagyta. A lakbéradó alól, amely egyébként súlyos megterhelést jelent a szokatlanul magas lakbéréket fizető középosztálynak, csak az évi 6000 lelen aluli lakbérösszegek mentesülnek. Az új szabályrendelet növeli a piaci illetékeket is, amelyeket a jövőben az árusítási hely nagysága szerint állapítanak meg. Kivételt csak azok az árusok képeznek, akik nagyon olcsó árucikkeket hoznak forgalomba és ezért a minimális illetékeket fizetik. A költségvetés egyensúlyozása érdekében egyébként a városi tisztviselők egy részének fizetését is csökkentették. Az érdekelt tisztviselők elhatározták, hogy a város döntése ellen a minisztériumhoz fellebbeznek és a régi fizetések visszaállítását kérik.

Több temesvári cég fizetési moratóriumot kapott

A temesvári törvényszék legutóbb számos kereskedőcégnek adott fizetési moratóriumot. Winternitz László kereskedő négy hónapos, a Silézia-cég 1938. decembertől számított hat hónapos, a Schönheim Lajos textilcég hathónapos és Kain Ernő textilkereskedése hathónapos fizetési moratóriumot kaptak. A törvényszék előtt még számos moratórium iránti kérelem fekszik.

Posta útján is lehet váltókat óvatoltatni

Az új postaszabályzat, amely április 1-én lépett életbe, a többek között bevezette a kereskedelmi értékek behajtásának szolgálatát is. A posta azonban nemcsak behajtja az értékeket, hanem azokat meg is óvatoltatja, sőt az értékeket be is váltja, azokat elfogadja, behajt mindenféle nyugtát, számlát, stb. A posta útján behajthatók egyszerű váltók, a saját rendeletre szóló váltók, kisorsolt kötvények és járadékok, sorsjegyek, szelvények, biztosítási kötvények, utalványok, stb. A postaigazgatóság azonban elhárít minden felelősséget magától az óvásköteles értékek behajtása tekintetében, ha az okirat nincs megfelelően bélyegezve, még akkor is, ha az értékeket ilyen megbízással átvette. Az óvás eszközöléséért a posta külön 10 leles speciális taxát számít fel 10.000 lei értékig, ezen felül értékénél pedig 20 leit, a szabályzatához mellékelt táblázatban meghatározott óvásdíjakon felül. Ezek az óvásdíjak változnak aszerint, hogy mennyi az érték és az ország milyen részében kell felvenni az óvást.

A képesítetlen munkások ügyének felülvizsgálása

A kolozsvári munkakamara vezetősége dr. Hariton Moldovan elnöklete alatt elhatározta, hogy szigorú felülvizsgálatot végez a képesítetlen munkások között, akik a képesített munkásokkal szemben tisztességtelen konkurrenciát fűznek. A munkakamara vezetősége a szakmai előkészítés és a mesterség gyakorlásáról szóló törvény értelmében felhívta a kerületéhez tartozó képesítetlen munkásokat, hogy jelentkezzenek a kolozsvári munkakamaránál és ennek a tordai, dési, besztercei, máramaroszigeti, marosvásárhelyi fiókjainál, hogy kiadják munkakönyvüket, amely csak bizonyos munkák elvégzésére jogosítja fel őket. Azokat a munkaadókat, akik a jövőben olyan képesítetlen munkásokat alkalmaznak, akiknek nincsen a munkakamara által kiállított igazolványuk, szigorúan megbüntetik.

MÉGIS SZÉP AZ ÉLET.

Két régi jóbarát hosszú idő után újra találkozik. Nagy az öröm.

— Na, hogy megy neked? — kérdi az egyik.
— Hogy menjen — szól a másik — az ember kínlódik, dolgozik és otthon a családban csupa öröm az élet.

— Na mit hallok? Hiszen azelőtt mindig verekedtetek a feleségeddel.

— Na igen. Ha a feleségem hozzám vág egy főzőkanalat és nem talál el, én örülök, ha én hozzá vágok egy tányért és nem találom el, ő örül, így utána csupa öröm az életünk.

Temesvárott megkezdtek a vállalatok személyzetének ellenőrzését

Az ipari felügyelőség különleges bizottsága április 25-én megkezdte a temesvári iparvállalatok személyzetének ellenőrzését, a már január havában benyújtott személyzeti kimutatások alapján. A bizottságban Faur Livius iparfelügyelő, Bottez Gheorghe munkaügyi felügyelő és Secosan dr., a királyi helytartóság jogügyi osztályának képviselője foglalnak helyet. A bizottság a helyszínen ellenőrzi a vállalatok személyzetét, elsősorban természetesen a nagyvállalatoknál. A vállalatok saját érdekében kötelesek készenlétben tartani alkalmazottaik személyi okmányait, a következő kategóriák szerint: etnikai románoknál a születési bizonyít-

ványt, az állampolgársági igazolványt, az alkalmazott iskolai végzettségére vonatkozó bizonyítványt és az eddigi gyakorlatra vonatkozó bizonyítványt. A kisebbségi alkalmazottaknak ugyan ezen igazolványokra van szükségük, a születési igazolvány kivételével. A külföldi honosságú alkalmazottak kötelező igazolványai: tartózkodási engedély, sárga, vagy piros színű munkavállalási engedély, érvényes útlevél és a munkakamara által kibocsátott képesítési bizonylat, vagy a képesítésnek és a gyakorlatnak megfelelő igazolása. A kisebb iparvállalatok személyzetének ellenőrzését előreláthatóan nem a helyszínen fogják végezni, hanem erre vonatkozóan majd külön rendelkezik a bizottság.

Kisiparosok és kereskedők is kötelesek gázálcokat beszerezni

A kolozsvári munkásbiztosító pénztár légvédelmi irodája hirdetményt tett közzé, amely szerint figyelmezteti az ipari és kereskedelmi vállalatokat, valamint a kisiparosokat és kereskedőket arra, hogy kötelező a gázvédelmi álcok megrendelése legkésőbb április 30-ig. Gázálcot kell rendelni az állandó személyzet részére. A megrendelés négy példányban állítandó ki és a megrendelés beküldésével egyidejűleg be kell fizetni a gázálcok árát. Egy gázálc 600 leibe kerül. A gázálc ára hat egyenlő részletben vonható le az alkalmazottaktól. Akik a rendelkezésnek nem tesznek eleget, 2000—20.000 leig terjedhető pénzbírsággal sújthatók, visszatesetén pedig a büntetés az első büntetés öt-

szöröse, esetleg a vállalat is bezárható. A gázálcokat a kerületi munkásbiztosító pénztárnál kell megrendelni a légvédelmi osztályon, amely a munkásbiztosító pénztár palotájának harmadik emeletén, a 70. számú szobában van. A gázálcok három típusúak és a következő módon kell megállapítani, hogy milyen típusra van szükség: A gázálc viselőjének balfülnyílásától a pofaconton a jobbfülnyílásig terjedő méretet össze kell adni az orrgyökértől az orron át az állközépig terjedő mérettel, ha a két méret összege meghaladja a 49 centimétert, első típusú, ha a méret összege 44—48 centiméter között van, második típusú, ha a méret 43 centiméterig terjed, akkor a harmadik típusú gázmaszk rendelendő.

Uj rendszer a vállalkozók adójának megállapításánál

Mind a legutóbbi időkig a vállalkozókat a szabad foglalkozásuk csoportjába osztották és adójukat is ennek alapján állapították meg.

Az egyenes adóörvény 1939 április elsején életbe léptetett módosítása azokat ezzel a bevált rendszerrel és a vállalkozók adóját esetenként, az egyes munkálatok értéke alapján állapítja meg. Ez az adóreform abból a szempontból indul ki, hogy a vállalkozók nemcsak szaktudásukat, személyes közreműködésüket és munkájukat adják a vállalkozáshoz, hanem tőkét, befektetést és nyersanyagot is. A vállalkozó ebben az értelemben már nem szabad foglalkozású egyenlő, hanem iparos, aki ebben a minőségében kereskedelmi adó alá esik.

1939 április elsejétől kezdődőleg tehát a vállalkozóknak — beleértve természetesen az építészvállalkozókat is — minden egyes munkavállalási szerződést be kell mutatni az illetékes pénzügyigazgatóságnál az adó kivétele céljából.

Mindmáig azonban nem határozta meg a pénzügyminisztérium, hogy ezeknél a munkavállalási szerződéseknél hogyan fogja a vállalkozó adóalapját képező vállalkozói nyereséget, hasznot megállapítani? Erre nézve a pénzügyi kormány már a közeli napokban kiadja azt a rendeletet, amelyben a pénzügyigazgatóságokkal közölni fogja azt a rentabilitási haszonkulcsot, amely szerint a munkavállalási szerződések értéke alapján a vállalkozó adó-

A műhely nélkül dolgozó kisiparos is iparosnak számít

A pénzügyi ellenőrző hatóságok a közelmúltban megbírságozták P. O. temesvári mészáros mestert, mert nem vezetett könyveket. A bírságozási jegyzőkönyv ellen a mészáros fellebbezést jelentett be, amelyben rámutatott arra, hogy műhelyen kívül dolgozik. A törvényszék ezen az alapon megsemmisítette a pénzügyi bírságot. Végső fokon az ügy a tábla elé került, amely megváltoztatta a törvényszék ítéletét és a bírságot helybenhagyta. Kimondotta a tábla, hogy a kisiparos jellegét nem változtatja meg az a tény, ha valaki műhely nélkül dolgozik, tehát a kisiparosokra háruló mindennemű kötelezettség rájuk is vonatkozik.

alapját kiszámítják. Egyes hírek szerint ez a rentabilitási haszonkulcs húsz százalékos lesz. Szakörökben egy ily magas kulcsot azonban elképzelhetetlennek tartanak, mivel nincs az a vállalkozó, aki akár közmunkánál, akár magánosok számára történő munkánál húsz százalékos tiszta jövedelmet tudna elérni.

Az 1939 április elsejei módosított törvény egy másik rendelkezése úgy szól, hogy abban az esetben, ha a vállalkozó szabadfoglalkozást is űz — ha például az építészvállalkozó tervezéssel, felügyelettel, ellenőrzéssel, stb. is foglalkozik — akkor professzionális adót is kell fizessen. A vállalkozóknál tehát a tavalai adó kivételeket az ideai költségvetési évre is át kell vitélezni. Nagy kérdés azonban, hogy miképpen fogják a pénzügyigazgatóságok megállapítani, hogy az egyes vállalkozók tavalai adó kivételéből mennyi esik a professzionális részre — a mely átvitelezendő, s mennyi a szorosan vett vállalkozói jövedelem, amelyet az új rendszer szerint természetesen átvitelezni nem lehet? Ez a kérdés annál komplikáltabb, mivel minden egyes vállalkozónál változik a kettő közötti arány és így egyeséges irányelv sem szegezhető le.

Abban a kérdésben sem lehet még tisztán látni, hogy miképpen fogják megállapítani a munkavállalással foglalkozó részvénytársaságok adóját? Ezek a vállalatok eddig is kereskedelmi adót fizettek, azonban adójukat az egész megelőző évben elért forgalom alapján vetették ki. Ha most ezeket a vállalatokat továbbra is rendszeresen megadóztatják, hogyan fogják az adót kiroáni az egyes munkavállalási szerződések alapján? A vállalati adóalap ilyen megosztása annál kevésbé hajtható végre, mivel a vállalkozó részvénytársaságok költségeiket ugyanazon a számlán szerepeltetik s így módjukban sincs, hogy az egyes munkavállalásoknál felmerülő költségeket külön tartassák nyilván? Miképpen fogják ezeken a részvénytársaságoknál külön választani a rendszeres kereskedelmi adót a szorosabb értelemben vett vállalkozó nyereség adójától?

A pénzügyigazgatóságok még maguk sincsenek tisztában a felelettel, amelyet ezekre a kérdésekre adniuk kell. A pénzügyminisztérium közlekedő várható részletes utasítása remélhetőleg ki fogja elégíteni az érdekelt várakozását.

Jóváhagyták a temes-tartományi fodrászok és borbélyok céhének megalakulását

A temes-tartományi fodrászok és borbélyok céhének képviselőit a munkaügyi minisztérium magához hívatta, hogy a céh alapszabályainak bizonyos módosítását megbeszéljék. A céh részéről Ilinoea Petre és Just János utazott le Bucurestibe, ahol a munkaügyi minisztérium részéről Cunesco vezérigazgató fogadta őket. A tárgyalás során a minisztérium az alapszabályok bizonyos, lényegtelen módosítását kívánta, majd annak teljesítése után az alapszabályt jóváhagyta. Ennek következtében a borbélyok és fodrászok temes-tartományi céhének megalakulását a minisztérium megerősítette. Már a közeli napokban megjelenik a hivatalos lapban a céh jogi személyiségének elismerésére vonatkozó miniszteri rendelet.

PRECIZ PACIENS.

Cubák rettenetesen megdagadt orral elmegy az orvoshoz és elpanaszolja, hogy egy darázs megcsíp-
te. Az orvos megvizsgálja az orrt, aztán azt mondja, hogy most mindjárt menjem haza, öntsen egy csészebe forró olajat és tartsa az orrát óránként egyszer öt percre bele.

Ejjel tízenkét órakor Cubák telefonon felhívja az orvost.

— Na mi baj van? — kérdi a doktor.

— Baj nincs, doktor úr feleli Cubák, — csak azt akartam kérdezni, hogy a csésze helyett használhatok-e levestálat is?

— Miért akar levestálat használni?

— Mert a csészebe már nem fér bele az orrom.

— Nem birságolható meg a kiskereskedők könyveinek hiánya miatt. A bélyegtörvény a kereskedők könyveinek illetékét laponként három leiben határozta meg és a kincstár képviselői kihágási jegyzőkönyvet vettek fel azon kiskereskedőknél is, akik az erdélyi kereskedelmi törvény 5. szakasza szerint mentesek a könyvek vezetése alól. Ezeket a kihágási jegyzőkönyveket a bíróságok rendre megsemmisítették azon indoklással, hogy ahol a bélyegtörvény kereskedelmi könyveket említ, úgy az alatt azokat érti, amelyeknek vezetésére a kereskedő más törvény alapján kötelezve van. A brassói ítélőtábla ezzel a joggyakorlattal ellentétben kimondotta azt, hogy a bélyegtörvény megváltoztatta a kereskedelmi törvényt. A brassói tábla ítélete folytán a semmitőszék egyesített tanácsban foglalkozott az ügygel és kimondotta, hogy a kiskereskedők könyvvezetési hiánya miatt nem birságolhatók meg.

A KIRÁLY MERLEGE.

Hát persze, hogy az emberi tragédia mindig elszomorító. Egy társaságban a Zog király és Gerakline királyné tragédiájáról van szó. Valaki eldudolja a dalt: Voltam király Albániában, nagy és hatalmas és vidám...

Egy negyedik viszont elmondja az öreg textilek esetét. Az öreg úrnak már igen hatalmas üzlete volt, amikor valaki egyik év végén azt mondta neki, hogy mérleget kéne csinálni.

— Minak nekem mérleg? — mondta az öreg és levett a polcra egy vég vásznat.

— Ezzel kezdtem és a többi mind haszon.

— Az aradi gyárak ad-valorom illetékét megállapította a város. Ismeretes, hogy a város az elmúlt esztendőben életbeléltette a kereskedelmi és ipari vállalatok által fizetendő ad-valorom illetéket. A rendelkezés módját ad arra, hogy ezt az illetéket pauszál-összegeben fizessék az érdekelt vállalatok. Több aradi nagyipari vállalat kérelmezte a pénzügyi osztálytól a kedvezmény megadását. Így az Andrási Károly és Fiai-cég részére az 1939/40. költségvetési esztendőre 200 ezer lei, az Aradi Textilevár részvénytársaság részére 350 ezer lei, a Neuman Testvérek szesz- és élesztőipari részvénytársaság részére ugyan-
csak 350 ezer lei és végül a Teba textilipari részvénytársaság részére 115 ezer lei pauszálösszeg fizetését engedélyezte a város. Az összeget évnegyedenként előre kell az érdekelteknek leróni.

— A 10 kilónál könnyebb küldemények feladása. A CFR vezérigazgatóság közlése szerint a postaigazgatósággal történt megegyezés alapján a jövőben egy szállítólevéllel csak 10 kilogramnál könnyebb súlyú küldeményt vesz fel a vasút, mert az ilyen csomagok szállítására a postának van monopóliuma. Kivételt képeznek az újságcsomagok, mezőgazdasági küldemények, sörélesztő és film. Amennyiben több csomag együttes súlya nem is éri el a tíz kilogramot, egy szállítólevél alapján szállítja a vasút.

Az új ipartörvény megoldatlan problémái

A nagyváradi munkakamara a minisztériumtól kér utbaigazítást

Az iparengedélyek kiosztása kapcsán több olyan probléma merült fel a nagyváradi munkakamara előtt, amelyekre nézve az új ipartörvény nem tartalmaz határozott utasítást és ezért a kamara felirathat fordult a munkaügyi minisztériumhoz, hogy oszlassa el az ezirányban felmerült kételyeket.

Az első kérdés az, hogy olyan esetben, amikor egy műhelynek több tulajdonosa van, lehet-e minden tulajdonos részére külön-külön iparengedélyt kiadni, amint azt a régi ipartörvény megengedte.

Felvilágosítást kér a kamara azirányban is, hogy ha egy iparosnak több mesterkönyve van, ezeknek az összes szakmákra szóló egy iparengedélyt kell-e kiadni vagy külön engedélyt, mert

az iparos ki van téve annak, hogy mindenik engedélye után külön megadóztatják, miután a kiadott iparengedélyekről szóló kimutatást a kamara megküldi a pénzügyigazgatóságnak.

Tiszta kérdés az is, hogy az iparengedély csak névre szólhat, vagy kiállítható cégre is? Továbbá: a fióküzletekre külön iparigazolványt kell-e kiállítani?

És végül kérdést intéz a kamara a minisztériumhoz atárgyban is, hogy a jogosítvány kiadásával egyidejűleg vissza kell-e adni a mesterkönyvet, vagy nem. Ha ugyanis kiadják, ez visszaélésekre adhat alkalmat, mert a mesterkönyv alapján több iparengedélyt lehet kiállítani és műhelyeket lehet például nyitni kontárok részére.

A régi műhelyek és az egészségügyi bizonylat

A nagyváradi munkaügyi felügyelőség közbenjárt a munkakamaránál, hogy azoktól az iparosoktól, akiknek 1930 jun. 4-én az egészségügyi törvény kihirdetése napján már volt műhelyük és ma is abban dolgoznak, ne követeljenek egészségügyi bizonylatot. Az iparosság ugyanis azt panaszkolja, hogy a munkakamarák nem tesznek különbséget régi és új iparos között ebben a tekintetben, holott a törvény a már szerzett jogokat tiszteletben tartja. Itt említjük meg,

hogy Marta Joachim, a munkakamara elnöke átiratot intéz az egészségügyi hatóságokhoz, akik előtt rámutat arra, hogy nagyon sok olyan iparos van, aki képtelen az egészségügyi bizonylatot megszerezni, mert az 1000 — 1200 leibe kerül. Emiatt aztán ezek az iparosok iparengedély nélkül maradnak. A kamara elnöke ezért kéri, hogy azoknak az iparosoknak, akik tíz munkánál kevesebbel dolgoznak, száz, de legfeljebb kétszáz leiert állítsák ki az egészségügyi bizonylatot.

Megszűnik az átalány-rendszer!

Ki köteles üzleti könyvet vezetni.

A pénzügyminiszter az új bélyegtörvény alapján fontos utasítást adott ki a kereskedők és iparosok könyvelési kötelezettségeire vonatkozóan. Az utasítás most végleg tisztázta az egész problémát. Az 1939 április 1-én életbe lépett új törvény szerint ugyanis azok a kereskedők és iparosok, akik a patenta fixa I—VII osztályába vannak sorozva, tehát akiknek jövedelmük nem haladja meg az évi 50.000 leit, egyáltalában nem kötelesek semmiféle üzleti könyvet vezetni. A törvény e kiffejezett rendelkezéséből következik, — mint ahogy azt a miniszteri rendelet is hangsúlyozza — hogy az ilyen kiskereskedők és kisiparosok a jövőben átalány taxa fizetésére sem kötelesek.

A miniszteri rendelet a törvény említett módosításával végleg elintéztetnek tartja a kiskereskedők és kisiparosok könyvelési problémáját és ezért úgy intézkedik, hogy az ugynevezett átalány fizetési rendszert, amelyet eddig a pontos könyvelés megváltása fejében azok a kiskereskedők és kisiparosok fizettek, akiknek évi jövedelmük nem haladta meg az 150.000 leit, a jövőben nem lehet többé alkalmazni. Az 50.000—150.000 lei jövedelemmel bíró adózók tehát most már nem részesülnek abban a kedvezményben, hogy átalány összeggel megváltassák a pontos könyvvezetési kötelezettségét.

Ennélfogva minden olyan kereskedő vagy

iparos, akinek több az évi jövedelme mint 50.000 lei, már április 1-től kezdve szabályszerű és rendszeres könyveket tartozik vezetni és az átalány taxák megszűntek.

A miniszter mégis azt a kedvezményt nyújtja az adózók e kategóriájának, hogy május 15-ig ad halasztást, azzal, hogy ettől a naptól kezdve minden 50.000 lei jövedelemen felüli kereskedő és iparos köteles minden műveletet és üzleti eseményt a törvény által előírt könyvekbe szabályszerűen bevezetni. Aki ezt elmulasztja, az ellen felveszik a kihágási jegyzőkönyvet.

Az új bélyegtörvény, az új kereskedelmi törvénnyel összhangban, előírja azt, hogy az összes részvénytársaságok és a bank kereskedelemmel foglalkozó minden más vállalatok, 1939 április 1-től kezdve, főkönyvet is tartoznak vezetni.

Miután azonban sok olyan vállalat van, amely a főkönyvet eddig úgynevezett repülőlapokon vezette, illetve ilyen repülőlapok helyettesítették a főkönyvet, a miniszter erre előírja, hogy a bélyegtörvény 4-ik artikuluszának 4-ik paragrafusában felsorolt bélyegeket (laponként 5 lei kincstári és 2 lei repülőbélyeget) alkalmazni kell ezentúl vagy a bekötött főkönyv minden egyes lapjára vagy pedig a kartoték minden egyes, úgynevezett repülőlapjára (file volante.) A miniszteri rendelet a vállalatok szabad belátására bízta, hogy milyen rendszer szerint kívánják vezetni főkönyveiket.

Április 18-án léptek életbe a Budapesti Nemzetközi Vásár utazási és vizumkedvezményei

Hetek óta árusítják már országsszerte minden utazási és menetjegyirodában az április 28-án kezdődő Budapesti Nemzetközi Vásár utazási igazolványait. Ebben az évben különösen kapos a vásárigazolvány, mert ilyen bárki szerezhet magának és utlevéllel meg vásárigazolvánnyal minden melléklet nélkül és bárki vizum nélkül léphet át a magyar határt. A vizumot utólagosan adják meg Budapestén a vásár területén, ahol az útlevél láttamozásért csupán P. 2.50 kezelési díjat kell leróni. Maga a vásárigazolvány személyenként mindössze 120 lei.

Igen jelentősek azok a kedvezmények, amelyeket az összes közlekedési vállalatok nyújtanak. A román államvasúton élveznek a vásárigazolványok tulajdonosai 50 százalékos utazási kedvezményt, a magyar vasútak pedig úgy jövet, mint menet 50 — 50 százalékos utazási kedvezményt nyújtanak. A vá-

ásárigazolvány tulajdonosa ezenkívül akár három ízben is megtekintheti díjtalanul a Budapesti Nemzetközi Vásárt, a magyar vasúton pedig három ízben tehet Magyarországon még külön vidéki utazást is, mindegyik úton külön 33 százalékos kedvezményt véve igénybe.

A magyar vasúton, de még számos egyéni állam vasúttársaságnál is már április 18. napjának 0 órájától érvényes minden kedvezmény. De az utasnak legkésőbb május 8-án 14 óráig kell Budapestre érkeznie. Visszafelé április 28-án déli 12 órakor kezdődnek az utazási kedvezmények és tartanak be-
zárólag május 18. napjának 24 órájáig, amikor is a látogatónak vissza kell érkeznie a kiinduló állomásra.

A Budapesti Nemzetközi Vásárt április 28-án délelőtt nyitották meg ünnepélyes keretek között és a vásár május 8-án este 7 órakor zárul.

A kész áru, közbeneső áru, félkész áru pontos meghatározása

A forgalmi adókönyvek vezetésére vonatkozó kötelezettség.

Az új forgalmi adó törvénynek egyik legfontosabb intézkedése az, hogy az eddig nehézkes szabályokat a félkészgyártmányok és közbeneső termékek megadózására vonatkozóan lényegesen egyszerűsíti.

MI UTÁN KELL FORGALMI ADÓT FIZETNI?

A törvény szerint forgalmi, illetve fényüzési adó alá esik mindenféle forgalomba helyezett termék, vagy nyersanyag, akár importáltakat, azokat, akár belföldön állították elő a törvény E) listájában felsoroltakon kívül.

Forgalomba helyezés alatt az új törvény szerint az adó alá eső terméknek a gyárból (műhelyből) való kivitelét kell érteni, még akkor is, ha a vállalat mások számára termel nyersanyagot, vagy másféle anyagot és abban az esetben is, ha az árut átdolgozás végett ugyanazon vállalat más termelési helyére: gyárába, műhelyébe szállítják.

Ugyanazon vállalat különböző osztályaiban előállított termékek (ügynevezet közbeneső termékek: — denumite produse intermediare —) külön megadózásának csak akkor van helye, ha ez a közbeneső termék más működésben lévő belföldi vállalat számára nyersanyagul szolgálhat.

Nem lehet a közbeneső termékeket a készárut előállító vállalatnál megadóztatni abban az esetben, ha a nem készárut gyártó vállalat által nyersanyagul felhasznált ilyen termékek mennyisége kevesebb, mint a készáruk előállító gyáráknál felhasznált anyagok 5 százaléka.

A közbeneső termékek forgalmi adóját a gyárakba bevitt vagy forgalomba helyezett mennyiségek után kell megfizetni és azon folyó áron kalkulálva, amelyet ugyanezekért az anyagokért a nem kész árut termelő vállalatok fizetnek.

Amennyiben a forgalmiadót nem lehet behajtani a forgalomba helyezés alkalmával, a forgalmiadóbizottság véleménye alapján miniszteri rendelettel a forgalmi adót át lehet hárítani arra a termelőre, aki ezt az anyagot nyersanyagul használja és aki köteles a forgalmiadót visszatartani és a törvényes szabályok szerint az adóhivatalhoz befizetni.

Azok a gyárak, amelyek más gyárak által előállított gyártmányokat csak befejezik, vagy átglyasztják, tehát festik, felszerelik, nikkelezik, krómozzák, kijavítják és más hasonló műveleteket végeznek, de nem állítanak elő olyan kész termékeket, amelyek a vámtarifa tételek számában felsorolt áruknak tekinthetők, az általuk végzett munkáért behajtott munkadíj 8 százalékat fizetik be forgalmi adó címén.

Mindezeket kivül forgalmiadót kell még fizetni az összes exportált termékek és nyersanyagok után is.

A készáruk importjánál a táblázatban előírt forgalmiadót kell megfizetni és azonkívül a közbeneső termékekért, amelyeket azért importálnak, hogy belföldön készárukat készítsenek belőlük, még az előírt adó felét is.

FORGALMIADÓ MÓDOSÍTÁSOK

A C. listában felsorolt termékek forgalmiadóját a törvény 4 százalékan állapítja meg. A D. listában felsorolt termékek adóját 1.50 százalékan.

Az olyan áruknál, amelyeknek forgalmiadója 6 százalékos, még 2 százalékos nemzetvédelmi forgalmiadót is kell fizetni.

Az olyan anyagokból készített konfekciók és áruk után, amelyekre nézve 18 százalékos, vagy 12.50 százalékos fényüzési adót vetnek ki, nem kell fizetni csak 6 százalékos forgalmiadót és 2 százalékos nemzetvédelmi forgalmiadót a konfekcióért.

Kézzel készített, tehát nem géppel előállított belföldi gyapjuszőnyegek forgalmiadója 6 százalékos, plusz 2 százalékos nemzetvédelmi forgalmiadó.

Aszfalt (kátrány, vagy bitumen) a petróleumgyárak terméke, amelyet később utcák, utak, stb. aszfaltolására használnak fel, 6 százalékos forgalmiadó és 2 százalékos nemzetvédelmi forgalmiadó alá esik.

A vámtarifa 1733 tételszáma alatt felsorolt kész vegyi termékek forgalmiadója szintén 6 százalékos és 2 százalékos nemzetvédelmi forgalmiadó.

A FORGALMIADÓ KÖNYVEK.

A gyárból kivitt összes árukról, akár mások számára viszik ki akár a vállalat más gyárába, kísérőszámlát kell kiállítani és ezt elkönyvelni.

Az előrusító raktárak, az affiliált raktárak, va-

lamint azok a vállalatok, amelyek feldolgozás céljából hoznak be árukat, kötelesek speciális raktárkönyvet vezetni, amelybe be kell írni mennyiség és minőség szerint az áruk átvételét. E könyvek alapján negyedévesen kell leszámolni az esetleges árkülönbözeteket, mely az áruknak a gyárból való kivitele alkalmával kiállított és a végleges raktári számlák között mutatkozik.

A vevő kereskedők és iparosok kötelesek a törvényben meghatározott büntetés terhe alatt a vásárlási számlát, raktárkönyvet a kincstári közegek kívánságára felmutatni.

AZ ÁRÚ ÉRTÉKÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA.

Bizonyos esetekben azt az értéket, amely után a fényüzési forgalmiadót fizetni kell, — a forgalmiadóbizottság véleménye alapján a pénzügyminisztérium állapítja meg. Az új törvény újjászervezi ezt a forgalmiadóbizottságot, amelynek tagjai két kategóriába sorozandók. Az első kategóriába tartoznak a jogszerinti tagok, akik a központi bélyegügyi bizottság elnökeiből, a pénzügyminisztérium államtitkárából, a bélyegügyi és forgalmiügyosztály igazgatójából, a vámigazgatóból és az irányító hivatal igazgatójából állanak.

A kinevezett tagok között szerepelnek a hivatalos személyiségeken kívül a Kereskedelmi és Ipar-

Forgalmi adó helyett fix taxa

A belföldi termékek után járó fényüzési és forgalmiadót át lehet vinni a kész termékekről a nyersanyagokra a következő készáruk gyártása esetén:

1. A pamutból, gyapjuból, selyemből, juttából, vagy szőrméből készült konfekció áruk és kötöttáruknál.
2. Rum, konyak, likör, likörös bor, dörzsölőszesz, parfüm, toalettvia, és minden más szeszből készült gyártmányoknál.
3. Esernyőknél.
4. Halva és szezámfű (tahán).
5. Alpakából készült evőeszközök.
6. Gyöngyházgombok.
7. Ecet.
8. Szódavíz (apá gazoase).
9. Kenyér.
10. Manila zsinag.
11. Elektromos batériák és elemek.

A fentebb felsorolt jegyzékben nem szereplő készárukra vonatkozóan a törvény általános rendelkezéseit kell alkalmazni.

Mint tudjuk, már a törvény megjelenésével egyidejűleg utasítást adott a pénzügyminiszter, amelynek értelmében az érdekelt gyárosoknak és angroszszista kereskedőknek leltárt kellett beadniuk és a meglévő készletekre máris kivetették a taxa különbözetet.

A forgalmiadónak a nyersanyagokra való átvitele a bizottság indokolt véleménye alapján meghozott minisztertanácsi határozat rendelkezése szerint történik, amely előírja a megadózás szabályait úgy, hogy a nyersanyagokra való átvitt adó teljes mértékben képviselje a készárukra kivetett adó egyenértékét.

Abban az esetben, ha a bizottság azt állapítaná meg, hogy a kincstárnak jogai nincsenek eléggé megvédelmezve a megadózás ezzel a módjával, a taxákat a minisztertanács felemelheti. A különbözetet pedig kivetetheti új minisztertanácsi határozattal a raktárakban lévő árukra és nyersanyagokra.

Ötszázezer leies birság, mert a vállalat felmondási indokolása nem felelt meg a valóságnak

A magánvállalatok alkalmazottainak elbocsátására nézve 1938 augusztus 4-én törvény jelent meg, amely a felmondás írásbeli megindokolására kötelezi a munkaadókat. A törvény egyúttal megadja a bizonyítás jogát az alkalmazottnak annak igazolása végett, hogy a felmondás indokolása nem felel meg a valóságnak, mely esetben a vállalat anyagi kártérítésre kötelezhető. Ennek a törvénynek az alapján az egyik erdélyi nagyipari vállalat egy elbocsátott alkalmazottja egymillió leies kártérítési keresettel lépett fel a munkabírság előtt, amely ennek a hatalmas összegnek felét meg is ítélte. Az alkalmazott az elsőfokú ítélettel nem elégedett meg,

kamarák Szövetségének delegátusai, akiket a pénzügyminiszter választ ki a felterjesztett négy személy közül. E célból két személyt az ipar képviselői, két személyt pedig az import és export kereskedelem képviselői közül kell felterjeszteni. Ebből a kinevezni javasolt négy személy közül a miniszter kettőt nevez ki a bizottság tagjaivá.

TÖRVÉNYES MAGYARAZATOK.

A törvény következő szakaszai egyes intézkedések törvényes magyarazatait tartalmazzák. Így mindenekelőtt a törvény meghatározza azt, hogy mi az ügynevezett affiliált vállalat? Affiliált vállalatnak az a vállalat tekintendő, amely habár külön jogi személy, szoros összeköttetésben áll valamely forgalmiadó alá eső árut előállító vállalattal, különös tekintettel — például a társasági tőkére, a kötelezettségekre, a kölcsönre, vagy reklámköltségekre. Ebbe a kategóriába tartoznak azok a raktárak is, amelyben az áruknak legalább 50 százaléka ugyanazon egyetlen gyárból származik.

Azok a vállalatok, amelyeknek több különböző gyárak van, ahol adó alá tartozó közbeneső terméket gyártanak, minden egyes gyárra vonatkozóan külön speciális könyveket tartoznak vezetni és kötelesek lefizetni a közbeneső termékek esedékes forgalmiadóját, a termék forgalomba helyezését, vagy a termékek saját más vállalatába való felhasználását követő hónap első tíz napja alatt. Amennyiben ezt a fizetést nem kellő időben teljesítik, ugyanazon büntetés terhe alá esnek, mintha nem fizették volna le a forgalmiadót az eladott, vagy az eladás céljából raktárba küldött áruk után.

A törvény további szakaszai a szövetsézetek számára bizonyos mentességeket tartalmaznak.

KIHÁGASOK ÉS BÜNTETÉSEK.

A pénzügyminiszter úgy a gyárosoknál, a raktárosoknál, mint a kereskedőknél és vevőknél minden eszközt felhasznál arra, hogy az állam kárára elkövethető csatlásokat megakadályozza.

Kihágást követ el és az évi kereskedelmi, vagy ipariadó egynegyed részével egyenlő bírsággal büntetendő:

a) Az a vállalat, amely a törvényben előírt könyvet nem vezet, vagy nem folyamatosan vezet, beírva az összes ügyleteket, legkésőbb a következő nap estéjéig. Vonatkozik ez a pénzügyminiszter által utasítás formájában előírt könyvek vezetésére is.

b) Az a vállalat, amely a kincstári közegeknek nem mutatja fel a törvényben vagy a miniszteri utasításban előírt az adó megállapításának eszközül szolgáló könyveket és összes okiratokat.

c) Az a vállalat, amely a törvény szerint számlát kiadni köteles és ennek ellenére árukat számlák kibocsátása nélkül csak szóbeli megállapodás alapján mindenféle okirat nélkül, vagy csak szállító-jegy, kísérőjegy, vagy más hasonló formulával, de tulajdonképeni számla nélkül hoz forgalomba. A kihágásért egyetemlegesen felelős az a kereskedő, vagy iparos is, aki számla nélkül vesz át árut.

Ha nincs megállapítva kereskedelmi, vagy ipari adó, a bírság 5000 leitől 100.000 leig terjedhet.

Aki saját kezdeményezéséből a forgalmiadótörvény ellen elkövetett kihágást állapít meg, az a végleges bírság 10 százalékat kapja jutalmul és ezt a kvótát a megállapító közeg rendelkezésére bocsátják. A kiutaló végzést csak a minisztérium bocsáthatja ki.

hanem a törvénytől fellebbezett, melynek döntését nemcsak jogász-, hanem munkaadói körökben is nagy érdeklődéssel várják.

MEGBIZHATÓ EMBER.

Pacák tanuvallomást tesz és egyszerre csak a bíró megkérdi tőle:

— Aztán igaz ez?
— Becsületszavamra esküszöm, hogy igaz.
— Becsületszavára, vagy esküszik? Most melyik igaz?

— Kérem bíró úr, ha én azt mondom, hogy becsületszavamra, az nem igaz, de ha megesküszöm rá, akkor becsületszavamra igaz.

Az új városi szabályrendelet szerint

Az aradi pékek és cukrászok csak a szindikátus rendelőjegyével vásárolhatnak lisztet

Aradváros új pénzügyi szabályrendelete behatárolja a kenyérre kivetett városi illetéket is és egy érdekes újítást vezet be, amely a többi városok szempontjából is érdeklődésre tarthat számot. Már a régi szabályrendeletben is intézkedés történt arról, hogy a kenyér, valamint a péksütemények súlyának és árának ellenőrzési költségei címén a város külön illetéket hajt be, mégpedig 15 banit minden kilogramm feketekenyer, 25 banit minden kilogramm úgymegvezett zsurreknél, és 50 banit minden kilogramm péksütemény, vagy tészta után. A múlt évi októberi szabályrendeletnek azt az intézkedését, hogy ennek az illetéknek a befizetése bélyeg lerovása útján történik, az új városi szabályrendelet is fenntartja, de úgy intézkedik, hogy az illeték lerovása évi kivétel alapján is történhetik. Ebből a célból a pékimester köteles minden évben nyilatkozatot beadni az előző évi termeléséről és azt veszik majd a kivételre kerülő illeték alapjául.

A szabályrendelet értelmében abban az esetben ha az illeték lerovása bélyeg útján történik, akkor a város nyomtat erre a célra kenyérbélyegeket és ezeket a bélyegeket mind a kenyérre, mind a péksüteményeken alkalmazni kell.

Mivel a bélyegek útján történő illetékfizetés nehézkessé vált, az új pénzügyi szabályrendelet egy teljesen új intézkedést is tartalmaz, amely az illeték behajtását leegyszerűsíti. Ennek az intézkedésnek értelmében a városnak a jövőben jogában áll a már fent említett illetékek helyett megállapodást kötni az aradi pékszindikátussal oly értelemben, hogy a szindikátus az összes pékektől minden általuk felhasználott kilogramm liszt után 22 bani városi illetéket hajtson be és ebből az illetékből kilogrammonként egy banit a szindikátus kap jutalék címen. A megállapodás alapján a pékek, cukrászok, stb., mielőtt lisztet vásárolnának, kötelesek a pékszindikátusnál megjelenni és ott a vásárlásra kerülő lisztmennyiség után esedékes 22 banis illetéket befizetni. A szindikátus 3 példányban rendelő-jegyeket bocsát ki és ezek alapján adhatja csak ki a malom, vagy a lisztkereskedő a lisztet. A rendelő-jegy egyik példánya az eladónál marad, a másikat a számlához csatolják, míg a harmadik a szindikátusnál marad. A pékszindikátus hetenként fizeti be a városnak az illetéket. A városnak jogában áll ellenőrzést gyakorolni az illeték befizetésével kapcsolatban a malomnál, a pékszindikátusnál, valamint a pékeknel és egyéb kenyéreladóknál.

Aradváros vezetősége, értesülésünk szerint, a fenti intézkedés alapján már meg is kötötte ilyen értelemben az egyezséget a pékszindikátussal.

A pékeket a város arra kötelezi egyébként, hogy külön könyvet vezessenek a vásártól és feldolgozott lisztől, valamint termelésükről.

A TERRASZILLETEK FELEMELESE.

Aradon is, mint más városokban, a tavasz beálltakor a kávéház- és cukrásztulajdonosok üzletük elé székeket helyeznek el, terraszt rendeznek be, hogy a friss levegőn szolgálhassák ki a közönséget. Az idén az aradi kávéház-, vendéglő- és cukrásztulajdonosokat ebből a szempontból meglepetés érte, amennyiben Aradváros vezetősége lényegesen felfelé emelte az illetékeket, amelyeket az ilyen terraszok berendezése után kell fizetni.

A most életbeléptetett új városi pénzügyi szabályrendelet értelmében ilyen terraszok berendezése április elsejétől október 31-ig engedélyezhető. Azok, akik üzletük előtt terraszt akarnak berendezni, minden évben április elseje előtt kötelesek erre engedélyt kérni a város vezetőségétől. A már kiadott engedély nem bír kötelező érvénnyel a városra nézve a fentemlített időtartam végéig és a város az engedélyt bármikor visszavonhatja, ha úgy látja, hogy a terrasz a forgalmat meggátolja, vagy pedig az engedély visszavonását más okok tennék szükségessé. Az engedély tulajdonosa kártérítést nem követelhet és legfeljebb csak a már említett illeték aránylagos részét követelheti vissza.

Az említett időtartamra ezek az illetékek a város központjában négyzetméterenként 300—500 leit tesznek ki (eddig 200 lei volt az illeték), a többi belvárosi utcákban négyzetméterenként 100—200

lei, (eddig 74 lei volt), a mellékcuccban 50—100 leit (eddig 50 lei volt).

Igy tehát lényeges, a város központjában lévő vendéglők és cukrászdák esetében több mint százszázalékos emelést hajtott végre a város vezetősége.

Új intézkedése a szabályrendeletnek, hogy azok a terraszberlők, akik nagyobb helyet foglalnak el, mint amennyit számukra engedélyeztek, az illeték ötszörösét kell kifizessék, visszavonás esetén pedig ezenkívül 5000 lei bírságot. Ugyanígy járnak el azok ellen, akik minden engedély nélkül rendeznek be hasonló terraszokat, sőt ezektől megvonják azt a jogot, hogy a jövőben bármikor is terraszok berendezésére kaphassanak engedélyt.

Ugyancsak az utcák használata címén hajtának be bizonyos illetéket a bérgepkocsisoktól is, valamint a berautótulajdonosoktól. Az új szabályrendelet értelmében kétlovas bérkocsi tulajdonosa ezen a címen évi 200 lei, egylovas kocsi tulajdonosa pedig évi 150 lei illetéket fizet. Eddig ez az illeték száz, illetve 50 lei volt. Lényegesen leszállította ellenben a város a berautók által fizetett illetékeket. Ezek eddig napi húsz leit tettek ki, míg most a város évi 300 lei illetéket állapított meg.

Ami a terraszokkal kapcsolatos, fentebb részletesen ismertetett összegeket illeti, értesülésünk szerint az aradi vendéglősök szindikátusa rövidesen foglalkozik a kérdéssel, arra való tekintettel, hogy a lényeges illetékemelés következtében az érdekeltek arra kényszerülnek, hogy a terraszokról lemondjanak, ez viszont jövedelmük tekintélyes csökkenését vonja maga után.

A VAGÓHIDI DÍJAKAT IS FELEMELEK.

A város vezetősége részleges emelést hajtott végre a vágóhídi díjakban. A most életbeléptetett szabályrendelet értelmében ugyanis a szarvasmarhák vágóhídi illetékét 80 leiről száz leire, a borjúk vágási díját pedig 50 leiről 60 leire emelték, míg a sertések vágási díja változatlan maradt.

A FÜSZER- ÉS ÉLELMISZERKERESKEDŐK KÉRIK A VÁROSI SZABÁLYRENDELET MÓDOSÍTÁSÁT.

A fűszer- és élelmiszerkereskedők értesülésünk szerint küldöttségileg kérni akarják Aradváros vezetőségét az április 11-iki hatállyal életbeléptetett pénzügyi szabályrendelet 274. szakaszának módosítására. Az említett szakasz értelmében ugyanis mindazok, akik bármilyen élelmiszer árusításával foglalkoznak, kötelesek üzletük bérértéke után egy százalékos illetéket fizetni az élelmiszerek súlyának ellenőrzési költségei fedezése címén. A kereskedők arra hivatkoznak, hogy az említett egy százalékos illeték túl nagy, különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy ezenkívül a kereskedő köteles Arad városának az üzlet bérértéke után még külön 10 százalékos illetéket, valamint a cégtábla után is illetéket fizetni.

Minden iparosnak és kereskedőnek eddigi könyvein felül raktárkönyvet is kell vezetnie

Az új adó- és illetéktörvények megváltoztatták a forgalmi adótörvény negyedik szakaszát is, még pedig a következő értelemben:

„Minden egyes iparosnak és kereskedőnek, aki forgalmi adót fizető gyáráktól vásárol árut, kötelese raktárkönyvet felfektetni, amelybe időrendben és naponta be kell vezetnie pontosan és adatszzerűen a gyárak által kiállított számlákat, valamint az eszközölt eladásokat.”

E törvényszakasz tehát külön raktárkönyv vezetésére kötelezi mindazokat az iparosokat és kereskedőket, akik olyan gyáráktól vásárolnak árut, amelyek forgalmi adó alá eső iparcikkeket állítanak elő. Míg a múltban kötelezettségük csak arra terjedt ki, hogy a gyáráktól kapott számlákat megőrizzék, 1937 április elsejétől kezdődőleg a szám-

lák megtartásán kívül külön raktárkönyvbe kell bevezessék vásárlásaikat és egyben eladásait is.

Ennek a rendszabálynak és kötelezettségnek az a célja, hogy a kincstári közegek hatékonyabban ellenőrizhessék azokat a gyárakat, amelyek forgalmi adó alá eső iparcikkeket gyártanak. Az ellenőrzés a gyakorlatban a következőképpen fog történni:

A pénzügyi közegek időről-időre megállapítják, hogy a forgalmi adót fizető gyárak mely kereskedőknek és iparosoknak adtak el termékeikből. E megállapítások alapján a vásárló cégek névsorát közlik azokkal a pénzügyigazgatóságokkal, amelyekhez ezek a vevő cégek tartoznak. A pénzügyigazgatóságok egybevetik a vásárló kereskedők és iparosok raktárkönyveinek adatait a gyárak által készített forgalmi adónyilvántartás adataival.

A KÖNYVEK LATTAMOZASA.

A kereskedők és iparosok által felfektetendő raktárkönyvek vezetésének elmulasztása esetén a céget a vállalati adó negyedét kitevő bírsággal sújtják.

Arra nézve, hogy a raktárkönyvet fel kell-e bánygeztetni, az az általános felfogás alakult ki, hogy ezt a könyvet a bányegytörvény nem említi meg, tehát reá nézve az illetékeztetés kötelezettsége nem áll fenn. A raktárkönyvnek mindenesetre bekötöttnek és számozottnak kell lennie.

A raktárkönyvet a cégek lattamoztatni kell az illetékes pénzügyigazgatósággal. Ez úgy történik, hogy az iparos, vagy kereskedő a könyvet beadja a pénzügyigazgatósághoz és bányegyzett beadványban kéri a vizálás megejtését.

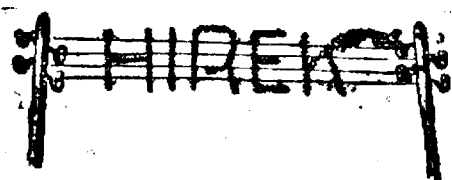
A pénzügyminisztérium már kiadta a rendeletet alárendelt közegeknek, hogy a raktárkönyvek felfektetésének ellenőrzését kezdjék meg. A felülvizsgálás Bucuresti területén már meg is kezdődött.

Még eddig eldöntetlen kérdés, hogy ez az újabb könyvvezetési kötelezettség kiterjed-e azokra a kisiparosokra és kiskereskedőkre is, akik évi adóalapja nem haladja meg az ötvenezer leit, akik tehát a bányegytörvény 1931 április elsején életbeléptetett módosítása értelmében mentesültek a könyvvezetési kötelezettség alól. Szakkörök véleménye szerint ezt a raktárkönyvet ezeknek a kiskereskedőknek és kisiparosoknak is vezetniük kell, mivel felmentésük kizárólag csak a naplóra, főkönyvre és leltárkönyvre vonatkozik.

Mennyit emelkedett a patenta fixa alapján számított adó

Annak idején közöltük, hogy az ipari és kereskedelmi foglalkozásuk ezévi adóival kapcsolatban adókievítés nem lesz, hanem a múlt évi adókat vezetik elő 20 százalékos emeléssel. A húsz százalékos emelés az egyenes adót, supra cotat terhel és ezenkívül a nemzetvédelmi adóalapot illető adó kulcsát az eddigi két százalék helyett négy százalékra emelték fel. A többi póladó (adicional adó) változatlan maradt, a patenta fixa szerint adózók államot illető adója a folyó évi húsz százalékos emelés után a következő:

Osztály	Adóalap	Államot illető adóösszeg
I.	5.000 lei	912 lei
II.	10.000 lei	2.128 lei
III.	15.000 lei	3.749 lei
IV.	20.000 lei	5.623 lei
V.	25.000 lei	7.234 lei
VI.	40.000 lei	11.096 lei
VII.	50.000 lei	14.694 lei
VIII.	75.000 lei	22.050 lei
IX.	100.000 lei	29.652 lei
X.	150.000 lei	47.648 lei
XI.	200.000 lei	66.334 lei
XII.	250.000 lei	91.960 lei
XIII.	300.000 lei	113.700 lei

AZ IPAROS

Megjelenik minden második pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, fél évre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, fél évre 150 lei, negyed évre 75 lei.
Redactia si administratia — Szerkesztőség és Működőhivatal — Redaction und Administration:
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves köteteknél árcsökkentés.
Arad, Caminul Industriilor. — Iparos Otthon.
Birada Bratjanu 18.

Határidőnaplár

Április 30: Külföldi pénz- és kölcsönök tőkematadójának befizetése.

Április 30: Elévült osztálok, járadékszelyvények bejelentése.

Április 30: Részvénytársasági adóvallomás.

Május 5: Légvédelmi deklaráció.

Május 15: Negyedévi adó 3 százalékos kedvezményel.

Május 15: Új könyvek illetékesése.

Május 15: Illetékegyenérték adó vallomás.

Május 20: Autótulajdonosok vallomása.

— A 0.30%-OS PROPORCIONALIS ILLETÉK BEFIZETÉSÉNEK ELHALASZTÁSA. Az érdekeltségnek tudvalevőleg április 25-ig kellett volna a hat hónap alatt ki nem fizetett árúkövetelésekből származó számlagyenlegek után járó 0.30%-os proporcionális illetéket a kincstárnak befizetni. Amint a Bánsági Gyárosok Szövetségétől értesülünk, a pénzügyminisztérium az UGIR közbenjárására ezt a határidőt május 15-ig meghosszabbította.

— Szóbeli szerződés után nem jár 1.4 százalékos illeték. A bucarestii Tubcapse céget megbírságozták, mert fogkrém tubusokat adott el, anélkül, hogy az 1.4 százalékos adásvételi illetéket megfizette volna. A beadott fellebbezésnek az ilfovi törvényszék azzal adott helyt, hogy a szóbeli szerződések után a kereskedelmi forgalomban nem kell vételi illetéket fizetni.

CSEMEGÉKNEK.

Egy fiatalember Csemegéknél vesz ki hónapos szobát. Mikor beköltözik, azt mondja Csemegének:

— Tudja, kedves asszonyom, az én régi házasszonyom sirt, amikor eljöttem.

— Nálam ez nem történhetik meg, — szól Csemegéné, — mert itt előre kell fizetni.

— A lakbérleti szerződések új illetéke. A pénzügyigazgatóság illetékügyi osztálya értesíti mindazokat, akiknek lakbérleti szerződése az év május hó 1-én lejár, hogy az újonnan kötött szerződések illetékesítését végett mutassák be az illetékügyi osztályhoz. Tudvalevő, hogy április 1-től kezdődőleg az 1.20 százalékos illeték 1.50 százalékra emelkedett. Az új lakbérleti szerződések már eszerint a kvóta szerint kell illetékesíteni.

CSAK DIVATOSAN...

Párbeszéd az uccán:

— Képzeld, a feleségemet is megszédítette a háborús hangulat és már ő is fegyverkezik.

— Hogy értem ezt?

— Nos, tegnap este, amikor hazamentem, az előszobafogáson egy kard lógott...

— Elkészült a világ legnagyobb gáztartálya. A Ruhrvidék egy újabb műszaki csodával lett gazdagabb. Gelsenkirchenben, a Rajna-Herne csatorna közvetlen szomszédságában épült meg a világ legnagyobb gáztartálya. Ezt a gáztartályt a dortmundi Klönne-cég kb. 16 hónap alatt építette meg és befogadóképessége 600.000 köbméter. A tartályt a Nordstern közszénbánya területén építették és ennek feladata a környékbertermelt gázmennyiségeket tárolni és a Bochumer Verein útján értékesíteni. A világ eddigi legnagyobb gáztartálya csak 300.000 köbméteres befogadóképességgel volt. A tartály átmérője 80 méter, magassága pedig 147.5 méter, azaz csak 9 méterrel alacsonyabb a kölni dómnál. Befogadási képességéről hozzávetőleges képet alkothatunk magunknak, ha elképzeljük, hogy a berlini Deutschlandshalle kétszer férne el a tartályban.

Körrendelet tisztázza a „fizikai munkás” fogalmát a személyzeti adó szempontjából

A pénzügyminisztérium az év március 13-án kelt 571065 számú körrendelete értelmében a megadóztatandó tiszta jövedelmet olyképen alapítja meg, hogy a brutto jövedelemből levonják az egyenesadó törvény 46. szakaszában előírt hozzájárulásokon kívül a következő összegeket, amelyeket a törvény a fizetés megszerzéséhez szükséges költségeknek jelenti ki: a) havi 1000 lei, b) havonta kapott fizetés után 20 nap, heti fizetés után 5 nap és naponta történő fizetés után 8 óra.

A pénzügyminisztérium említett körrendelete megemlíti, hogy a multban számos esetben az alárendelt pénzügyi hatóságok tévesen értelmezték a kétkézi munkás fogalmát, amely a személyzeti adók megállapításánál különböző fontossággal bír. Kétkézi munkásnak tekintendő az, aki periodikus, szabályszerű időközökben kifizetett jövedelemmel bír. A jövedelemnek állandó jellegű szerződésből kell erednie és annak megállapítása biztosnak kell lennie. Nem tekinthető kétkézi munkásnak, akinek nehezen meghatározható, nem állandó jellegű befizetése van, munkaszerződése pedig csak átmeneti érvénnyel bír. A kétkézi fogalom meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy a munka elsősorban és túlnyomóan fizikai irányú legyen. A pénzügyi törvény biztosítja a kétkézi munkások számára nyújtott

adókedvezményeket azok számára, akiknek munkája, annak természete, vagy a szolgáltatásban előforduló körülmények folytán szűkebb szellemi jellegű.

A körrendelethez mellékelt táblázat világosan felsorolja foglalkozások szerint is, hogy kiket lehet kétkézi (fizikai) munkásnak tekinteni és ezzel az ilyen munkások számára nyújtott enyhébb adó összegeket kivetni. A felsorolás kilencven foglalkozást ölel fel. Ezek: Lámpaerőnyőkészítők, segédasszákások, segédgépész, gépkocsivezető segéd (mitfahrer), szolga, fegyverműves, aszfaltburkoló munkás, vasútleben szalagló kifutófiú, betonmunkás, fűrdőszolga, ökörpásztor, pékmunkás, kaptafakészítő munkás, vasalónő, téglavető, szénrakodó (hajókon), pásztor, cukrászmunkás, kőfaragó, szifgyártó, kenderfésülő, kútásó, vasmunkás, kötélgyártó, hajófiú, kertész, hordár, fehérvarrónő, borbély és szabómunkás, csizmadia munkás, könyvkötő munkás, hajógépész, mozaik-készítő munkás, nem képzett munkás, nikkelező, szegecselő, parketta készítő, kővész, ökörpásztor, vadászegyletek szolgálatában álló őr, patkó készítő, cipőfelsőrész készítő, napaszamos, szerszám készítő, ipari és mezőgazdasági cseléd, zsinór készítő, szita készítő, kályhás, mosónő, zsindeleyező, köszörűs, pénzöntő, kocsis.

A részvényeknek a pénzügyminisztérium által való lebélyegzése

A közgazdasági életnek fontos kérdése, a mely a lapokat is foglalkoztatja, ezidő szerint a részvényeknek a pénzügyminisztérium által való lebélyegzésének kötelezettsége. Erre vonatkozólag kérdést intéztünk a Bánsági Gyárosok Szövetségéhez, ahonnan a következő felvilágosítást kaptuk:

— A részvények lebélyegzési kötelezettségét már az 1933. évi bélyegtörvény előírta, a mely azonban csak annyit mondott ki, hogy a részvényeket lebélyegzés végett a pénzügyminisztériumnak kell bemutatni és pedig vagy összességükben, vagy részletekben, a kibocsátásuknak megfelelően.

Az idén április elsején életbelépett új bélyegtörvény ezt a határozatot kiegészítette azzal, hogy a részvényeknek a pénzügyminisztériumba való bemutatására három évi határidőt szabnak a részvénytársaság megalakulásától, illetve a részvénytőke felemelésétől kezdődően, amely határidő után a lefizetett összeg elévül. Lényegében tehát nem történt újabb fontosabb rendelkezés, mert a törvény kiegészítése csak a részvények bemutatási kötelezettségének határidejét állapítja meg.

— A külföldi állampolgárságú cégtulajdonosok engedélyének felülvizsgálata. Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja azokat a külföldi állampolgárságú cégtulajdonosokat, akiknek cége 1925 után létesült és 1931 április 10-ikén már be volt jegyezve a törvényszéknél vagy iparhatósági igazolvánnyal rendelkezett, jelentkezzenek május hó 15-ig a kamaránál (6. sz. szoba) és hozzák magukkal a miniszteri engedélyt, amelynek alapján cégeik annak idején bejegyzést nyertek, vagy iparigazolványt kaptak. Ez az utolsó határidő, melyet többé nem hosszabbít meg a kamara.

— A végzett munka értékéről szóló törvény az államra is vonatkozik. A iasi igazságügyi palota építésénél Clivio Turconi vállalkozó is dolgozott, aki 300 ezer lei követelését a végzett munka értékének fizetéséről szóló törvény értelmében az akkor még működő választott bíró előtt érvényesítette. Az állam képviselője az ilfovi választott bíróság előtt pergatóló kifogást emelt azon a címen, hogy a végzett munka ellenértékéről szóló törvény az állammal szemben nem alkalmazható. Erdemi kifogása az volt, hogy a vállalkozó kapott fizetésiutalást és ezzel az állam eleget tett kötelezettségének. A választott bíróság elutasította a pergatóló kifogást, érdemben pedig az államot marasztalta, mert a fizetési utalvány a fizetéssel nem tekinthető egyenlőnek. Az állam jogügyi képviselője felfolyamodással élt és a bucarestii ítélőtábla alaki oknál fogva semmisítette meg a törvényszék választott bíróságának tétét, mert az egyik delegált nem tett esküt. Erdemben kimondotta, hogy az állam is a végzett munkáról szóló törvény hatálya alá esik és a követelés megítélése tárgyában ítélethozatalra adott határnapot.

pitja meg. Bizonyos azonban, hogy az a törvénykiegészítés az 1933. évi eredeti rendelkezésre terelte a közfigyelmet, aminek következtében különféle magyarázatok indultak meg. A Bánsági Gyárosok Szövetségének az a felfogása, hogy

az 1933. évi törvény rendelkezései csak azokra a részvényekre vonatkoznak, amelyeket a törvény megjelenése után bocsátottak ki

és visszaható erejű intézkedést már csak azért is kizárnak tart, mivel a részvények túlnyomó többsége bemutatásra szól, aminek következtében a részvénytársaságok nem is ismerik részvényeik egy részét úgy, hogy a részvényeknek utólagosan való összegyűjtése teljesen lehetetlen. Csak mellékesen említené az az eset, hogy a részvényekből külföldre is kerültek és ezeknek a megszerzése még komplikáltabb. A Bánsági Gyárosok Szövetsége egyébként a kérdésnek illetékes helyen való tisztázása végett közbenjárt az UGIR-nál és így remélhető, hogy rövidesen a pénzügyi hatóságok megkapják az erre vonatkozó és minden kétséget kizáró rendelkezéseket.

PESSZIMIZMUS.

Krix és Krax találkoznak az uccán:

— Na, — kérdi Krix — miért vagy olyan le-tört?

— Képzeld, — sóhajtozik Krax — a feleségemet négy hónapi kúrára vidékre küldte az orvos.

— No, azért ne búsulj, majd letelik az a négy hónap.

— Hiszen ép azért búsulok.

— Hogyan hozzák összhangba a repülőbéllyegtörvényt az új bélyegtörvénnyel. Az április 1-én életbelépett új bélyegtörvény és az aviatikai alapról szóló törvény között bizonyos eltérések mutatkoznak. A törvény intézkedéseinek összhangba hozatala rövidesen megtörténik. A bélyegtörvény szerint, azok a kiskereskedők és kisiparosok, akiknek adóalapja 50 ezer lei, vagy ennél kisebb, mentesek a kötelező könyvvezetés alól. Viszont az aviatikai alap törvény a kötelező könyvvezetés alól nem mentesíti ezeket a kereskedőket és iparosokat. A most készülő rendelkezések az aviatikai alap törvényt ennek megfelelően módosítani fogják május 1-ig, addig is az aviatikai alap pénztárának közegei ilyen címen kihágási jegyzőkönyvet nem vesznek fel. Az új bélyegtörvény szerint a számlák bélyegilletéke 4 ezrelék, viszont az aviatikai alap bélyegilletéke csak 3 ezrelék. A közeljövőben az aviatikai alap illetékét is 4 ezrelékre fogják emelni. Módosítani fogják az aviatikai alap törvényt azt az intézkedését is, amely a magánfelek részére kötelező számla kibocsátási értékét 3000 leiben állapítja meg.

Convocare

Asociaţiunea Industrişilor pentru Ajutor de Înnoimântare din Arad îşi ţine în ziua de 7 Mai 1939, la orele 10 a. m., iar în cazul când membrii nu se vor prezenta în număr cât se cere conform statutului la capacitatea de a decide, în ziua de 14 Mai 1939, la orele 10 a. m., Dumineca

a XIV-a adunare generală ordinară

în Casa Culturală a Industrişilor, la care cu onoare invită pe toţi membrii

Preşedintele.

Ordinea de zi:

1. Constituirea biroului.
 2. Darea de seamă a Direcţiunii asupra gestiunii pe anul 1938.
 3. Raportul secretarial.
 4. Prezentarea contului de gestiune şi a bilanşului.
 5. Raportul comisiei de cenzori.
 6. Descărcarea Direcţiunii şi Cenzorilor de gestiunea lor pe 1938.
 7. Alegeri:
 - a/ alegerea a 9 membri în direcţiunea pe durata de 3 ani,
 - b/ alegerea a 3 membri în comisia de cenzori pe 1 an,
 - c/ alegerea a 2 membri supleanţi în comisia de cenzori pe 1 an,
 - d/ alegerea a 24 membri în comitet pe durata de 3 ani,
 - e/ alegerea a 12 membri supleanţi în comitet pe 3 ani.
 8. Eventuale propuneri.
- Propunerile înaintate adunării se vor prezenta Direcţiunii cu 8 zile înaintea adunării generale.

Meghívó

Az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Egyesülete 1939. május 7-én, határozatképtelenség esetén május hó 14-én, vasárnap délelőtt 10 órakor az Iparos Kultúrház nagytermében

XIV-ik rendes évi taggyűlést

tartja, amelyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja az

Elnök.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
 2. Igazgatóság jelentése.
 3. Titkári jelentés.
 4. Pénztári jelentés.
 5. A Federales számvizsgáló bizottságnak jelentése.
 6. Felmentvény megadása feletti határozat.
 7. Választások:
 - a/ 9 igazgatósági tag megválasztása 3 évre,
 - b/ 3 felügyelő bizottsági tag megválasztása 1 évre,
 - c/ 2 felügyelő bizottsági póttag megválasztása 1 évre,
 - d/ 24 választmányi tag megválasztása 3 évre,
 - e/ 12 választmányi póttag megválasztása 3 évre.
 8. Esetleges indítványok.
- A taggyűlés elé beterjesztendő indítványok a taggyűlés előtt 8 nappal az igazgatósághoz benyújtandók.

EZ SEMMI.

— Ejha, — mondja Döcög, a nyelvvel csetintve — igazán csinos asszonyka a feleséged.
— Ez semmi, — feleli büszkén Pöcög, — láttad volna csak tizenöt évvel ezelőtt, amikor még tíz évvel fiatalabb volt.

NOORVOSOK ÖRÖME.

Illetékes hely jelentése szerint megérkeztek a gölyök.

Csiszoló és blankoló rongy-korong

a legkiválóbb minőségben kapható. Eminescu-u. 28. szám. Korong Izem.

Constantinescu pénzügyminiszter:

Megadtuk a kisebbségi vállalatoknak a szabadságot, hogy üzleti könyveiket saját nyelvükön vezessék

Egyik lapszámunkban beszámoltunk a semmitőszék döntéséről, amelyben a kisebbségi nyelveknek az üzleti könyvek vezetésében való használatára kérdésében mondott véleményét.

Az egyenes adókról szóló törvény 41-ik szakasza ugyanis olyképpen intézkedett, hogy a vállalatok üzleti könyvei nemcsak az állam nyelvén, hanem bármely művelt nyelven vezethetők — tehát a kisebbségek nyelvén is. Minthogy azonban az állami tisztviselők — jelen esetben a pénzügyi közegek — nem kötelesek az államnyelven kívül más nyelvet is ismerni, az a vállalat, amely üzleti könyveit nem az állam hivatalos nyelvén vezeti, köteles a fordítás költségeit viselni. Az adótörvény ennek megfelelően előbb bizonyos százalékkal felemelte azoknak a vállalatoknak az adóját, amelyek üzleti könyveiket kisebbségi nyelven vezették, később pedig úgy intézkedett, hogy ezek a vállalatok kétszeres adót kötelesek fizetni.

A nagyszebeni evangélikus egyházközség, amely ingatlanai után szintén üzleti könyveket vezet, az egyenes adótörvénynek fentebb említett 41-ik szakaszát alkotmányellenesség címén megtámadta és a következőképpen érvelt:

Az alkotmány az ország minden állampolgára számára biztosítja a szabad nyelvhasználat jogát. Ez a jog természetesen kiterjed a magánosok és magánvállalatok üzleti könyveire is,

Meghívó

Az Aradi Iparos Otthon 1939. évi május hó 14-én, d. e. 10 órakor tartja meg

rendes évi közgyűlést

az Iparos Kultúrház nagytermében, amelyre tisztelettel meghívjuk tagjainkat.

Amennyiben a tagok nem jelennének meg határozatképes számban, úgy a közgyűlés

1939. május hó 21-én

tartatik meg ugyanazon órában, ugyanazon helyen és azonos napirenddel, amikor a megjelenetek számára való tekintet nélkül határoz.

Napirend:

- 1./ Elnöki megnyitó;
- 2./ Az igazgatóság jelentése;
- 3./ Vagyonmérleg és eredményszámla bemutatása;
- 5./ Költségvetés jóváhagyása;
- 6./ Választások: az igazgatóság és választmány kiegészítése, valamint az ellenőrző bizottság megválasztása;
- 7./ Indítványok.

Arad, 1939. április 29.

Elnökség.

Convocare

Căminul Industrişilor din Arad ţine pe ziua de 14 Mai 1939, orele 10. a. m. în sala Casei Culturale a Industrişilor

adunarea generală ordinară

la care cu onoare invităm membrii.

Intrucât membrii nu se vor prezenta la adunarea în numărul suficient cerut de statute, adunarea generală se va ţine în ziua de

21 Maiu 1939

la aceeaşi oră, în acelaşi loc şi cu ordinea de zi identică, când se vor aduce hotărâri valabile fără considerare la numărul celor prezenţi.

Ordinea de zi:

- 1./ Constituirea biroului;
 - 2./ Raportul direcţiunii;
 - 3./ Prezentarea bilanşului şi contului de gestiune;
 - 4./ Raportul cenzorilor şi acordarea descărcării;
 - 5./ Prezentarea bugetului;
 - 6./ Alegeri: Complectarea direcţiunii, a comitetului şi re alegerea comisiei de cenzori;
 - 7./ Propuneri.
- Arad, la 29. Aprilie, 1939.

Preşedinţia.

amelyek lapjairól a kisebbségek nyelvét nem lehet kizárni.

Az egyházközség alkotmányellenességi kifogása felett a semmitőszék egyesített tanácsa hivatatott dönteni. Természetesen évek multak el azóta, amíg a legfelsőbb bíróság nemrégiben összeült és egyesített tanácsban az alkotmányellenességi kifogást elutasítva kimondotta, hogy az adótörvény sérelmezett szakasza az alkotmánynak sem szellemébe, sem írott szavaiba nem ütközik bele.

Ennek a felsőbbbírósági döntésnek azonban már csak elméleti értéke van. 1939. április elsején ugyanis életbelépett az egyenesadótörvény szövegforgó 41-ik szakaszát módosító új rendeltetvény, amely eltörli a kisebbségi vállalatok kétszeres megadóztatását abban az esetben, ha üzleti könyveiket a maguk nyelvén vezetik.

Ennek a törvényt módosításnak célját és szellemét kellőképpen megvilágítja Mitita Constantinescu pénzügyminiszternek az új költségvetés ismertetése kapcsán elhangzott következő bejelentése:

— Megszüntettük az egyenes adótörvény 41-ik szakaszának utolsó bekezdését, amely kétszeres megadóztatást írt elő ama vállalatokra nézve, amelyek üzleti könyveiket idegen nyelven vezetik. Megadtuk tehát a kisebbségi vállalatoknak a szabadságot arra nézve, hogy könyveiket saját nyelvükön vezessék és ezzel kiküszöböltünk egy panaszra és elégedetlenségre okot adó intézkedést.

= NEM KIHAGAS, HA A KERESKEDELMI VÁLLALATOK SAJÁT KÉZBESÍTŐIK ÚTJÁN TOVÁBBITJAK POSTAJUKAT. A postavezérgazgatóság közleményt adott ki, amely szerint a bankok, kereskedelmi és iparvállalatok nem kötelesek a postaigazgatóságtól engedélyt kérni arra, hogy levelezéseiket vállalati székhelyük körzetében saját kézbesítőik útján oszthassák szét.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutor de Înnoimântare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cări sunt în restaurant cu cotizaţiile lor, să achite restauranta în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 şi 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrii decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizaţiunile sunt scadente după următorii membri decedaţi:

Grupa I. Csoportban: Carol Revilak Károly 1006. Vád. lui Ioan Virág Jánosné 1007. Toma Engert Tamas 1008. Stefan Lékó István 1009. Nicolae Neuman Miklós 1010. Vád lui. Toma Vig Tamásné, Kintzig Teréz 1001.

Grupa II. Csoportban: Ioan Hambarel János 1078. Vád lui Andrei Urban Andrásné 1074. Sof. lui Mihai Agoston Mihály 1075. Iosif Makrai József 1076 sorszámgig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Înnoimântare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cări sunt în restaurant cu cotizaţiile lor, să achite restauranta în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 şi 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrii decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizaţiunile sunt scadente după următorii membri decedaţi:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

A. csoport: 1103. Özv. Fischer Józsefné. 1104. Özv. Vig Tamásné. 1105. Dani János. 1106. Kiss Tóka István.

B. csoport: 1069. Özv. Fischer Józsefné.

TIPOGRAFIA „HIRLAP” ARAD